

Bedre overgang til og fastholdelse i erhvervsuddannelse

Professionshøjskolen Metropol
September 2015

I Kolofon

Dato

15. september 2015

Bedre overgang til og fastholdelse i erhvervsuddannelse**Ole Dibbern Andersen**

Lektor

Nationalt Center for Erhvervspædagogik / Master i Evaluering

Institut for Socialfaglig og Pædagogisk Efter- og Videreuddannelse

Det Samfundsfaglige og Pædagogiske Fakultet

Professionshøjskolen Metropol

Projektet er finansieret af Undervisningsministeriet

I forbindelse med projektets afslutning blev der afholdt en konference – *Bedre overgang til og fastholdelse i erhvervsuddannelse – hvad skal der til?* – d. 19.03.15 i Odense.

Se konferencemateriale:

<http://www.phmetropol.dk/Forskning/Skole+og+padagogik/Erhvervspadagogik+NCE/Kurs+er+konferencer/Materiale+fra+konferencer+og+kurser/Bedre+overgang+2015>

Indhold

1.1.1	Indledning – intentionen med satspuljeprojektet	4
	Resumé	5
	Ansøgninger og bevillinger	6
	Projekter om bedre overgang til erhvervsuddannelse	8
	Projekternes målsætninger og resultater	8
	Samlet evaluering af projekter om overgang til erhvervsuddannelse	11
	Sammenfatning	15
1.1.2	Projekter om bedre fastholdelse i erhvervsuddannelse	16
	Målsætninger og resultater – fastholdelsesprojekter	16
	Samlet evaluering af projekter om fastholdelse i erhvervsuddannelse	21
	Sammenfatning	26
	Udfordringer i f. m. projektledelse	27
	Koordinatorers vurdering af projektføløbet	30
1.1.3	Unge på tværs	32
	<i>Samlet evaluering af Unge på tværs .....</i>	<i>32</i>
1.1.4	Bilag	38
	Projekter om bedre overgang til erhvervsuddannelse	38
	Projekter om bedre fastholdelse i erhvervsuddannelse	45
	Unge på tværs – målsætninger, resultater og udfordringer	56

Indledning – intentionen med satspuljeprojektet

Med baggrund i satspuljeaftalen fra 2011 etablerede Undervisningsministeriet i 2012 et treårigt udviklingsprogram "Bedre overgang til og fastholdelse i erhvervsuddannelse".

Baggrunden for etableringen var en erkendelse af, at erhvervsuddannelserne stod overfor et dobbelt problem. Dels var den procentuelle andel af unge der efter folkeskolen søgte erhvervsuddannelserne dalende, dels var der markante udfordringer med at fastholde de unge, der valgte at påbegynde en erhvervsuddannelse.

Iagttagelsen var, at især svage og udsatte grupper havde særlige udfordringer, og at der således burde gøres en ekstraordinær indsats for at understøtte disse grupper i deres overgang til erhvervsuddannelse og i at fastholde dem, når de først var påbegyndt.

Målsætningen for projektet var således at bidrage til at disse problemstillinger kunne adresseres på en måde, der kunne skabe nytænkning og muligheder for at eksperimentere med praksis, både hvad angår en forbedret overgang til erhvervsuddannelse og hvad angår en bedre fastholdelse.

Projektet havde således det klare opdrag at vise nye veje for målgruppen af svage og udsatte unge (herunder unge med anden etnisk baggrund end dansk); veje der tog udgangspunkt i det eleverne i forvejen kunne og var gode til. I betingelserne for at søge midler i satspuljen blev dette således understreget tydeligt: projektet havde som sin fornemste opgave at kunne bidrage til en nyudvikling af de to praksisfelter: overgang til og fastholdelse i erhvervsuddannelse, ligesom det blev betonet at ansøgere der søgte midler fra puljen, skulle redegøre for hvordan den udviklede praksis kunne implementeres i skolens organisation efter projektets ophør. Endelig var det en klar forudsætning for bevilning, at projekterne skulle formulere klare effektmål og anvise hvordan disse mål kunne evalueres.

Resumé

Satspuljeprojektet "Bedre overgang til og fastholdelse i erhvervsuddannelse" er forløbet i tre større projektafsnit, der er evalueret selvstændigt:

- Et projektafsnit om bedre overgang til erhvervsuddannelse, omfattende fire enkeltprojekter
- Et projektafsnit om bedre fastholdelse i erhvervsuddannelse, omfattende otte enkeltprojekter
- Et projektafsnit i form af et rammeprojekt *Unge på tværs*, omfattende 11 enkeltprojekter

Evalueringerne af de enkelte projektafsnit viser:

- At de fire projekter om bedre overgang til erhvervsuddannelse har formået, at udvikle tilbud, modeller og vejledningspædagogisk praksis, der er nyskabende og dermed kan bidrage til at give disse unge nye og styrkede muligheder i overgangen til erhvervsuddannelse. Samtidig viser evalueringen, at kun et af de fire projekter har nået sin kvantitative målsætning mht. overgang til erhvervsuddannelse, mens et er meget tæt på og to relativt langt fra. I alt 77 elever har været involveret i de fire enkeltprojekter.
- At de otte projekter om bedre fastholdelse i erhvervsuddannelse har opnået at udvikle modeller for hvordan fastholdelsen kan øges. Kun seks af de otte projekter har haft entydige effektmål mht. fastholdelse. Heraf har to projekter i fuldt omfang nået disse mål, mens fire delvist har indfriet målene. I alt 512 elever har været involveret i de otte enkeltprojekter.
- At projekterne har skullet arbejde med og udviklet strategier for langsigtet forankring af resultaterne i egen organisation, men for en del projekters vedkommende er realiseringen ikke lykkedes. Enkelte projekter har helt måttet opgive at forankre resultater fx p.g.a. interne organisatoriske vanskeligheder.
- Det har vist sig vanskeligt at fastholde tilstrækkeligt fokus på målgruppen. Dette skyldes bl.a. at projekterne tilsyneladende har undervurderet de udfordringer, der var forbundet med at arbejde med netop denne målgruppe.
- Rammeprojektet *Unge på tværs* har bidraget til indsatsens overordnede formål ved at have skabt og implementeret en lang række operationelle metoder for at styrke unges overgange til erhvervsuddannelse og har skabt over 50 innovative slutprodukter. Det har været vanskeligt at konstatere en entydig effekt på målgruppen 'udsatte unge' pga. en række målingstekniske forhold. Ikke desto mindre har de effekter, der har kunnet måles lokalt, vist at ca. 80 % af målgruppen vælger eud efter endt forløb og at der er en fastholdelsesgrad på 75-85 % generelt for projekterne. Det samlede antal aktivt involverede unge udgjorde ca. 1.850, deraf ca. 725 unge direkte i målgruppen.

Ansøgninger og bevillinger

I den første ansøgningsrunde i efteråret 2012 modtog Undervisningsministeriet 82 ansøgninger, der fordelte sig med 46 ansøgninger til temaet "Bedre overgang til erhvervsuddannelse", 27 ansøgninger til "Fastholdelse i erhvervsuddannelse" og ni ansøgninger, der rettede sig mod begge temaer. En enkelt ansøgning blev modtaget efter fristens udløb og blev derfor afvist.

Efter behandling af samtlige ansøgninger ud fra de ovenfor omtalte kriterier blev der bevilget otte projekter. Tre projekter om bedre overgang til erhvervsuddannelse, tre projekter om bedre fastholdelse i erhvervsuddannelse og to projekter, der havde begge indsatsområder som fokus.

En stor del af de søgte projekter fik således ikke bevilling, hvilket var begrundet i:

- Projekterne var i for høj grad kendetegnet ved at mangle nytænkning i forhold til de to indsatsområder.
- Projekterne var ikke målrettet målgruppen.
- Projekterne savnede typisk overvejelser over, hvordan resultaterne kunne forankres efter projektperiodens udløb.
- Flere projekter savnede præciseringer af, hvilke effekter der kunne opnås ved den påtænkte indsats og hvordan denne kunne dokumenteres.
- En del projekter var kendetegnet ved at være meget løse skitser og ikke egentligt gennemarbejdede ansøgninger.
- En del ansøgninger var så økonomisk omfattende at de – hvis de blev bevilget – ville have udelukket næsten alle andre ansøgninger i indsatsområdet.
- En del ansøgninger rummede budgetposter, der ikke kan dækkes af satspuljemidler: dobbeltlærerdækning, elevløn mv.

I 2013 blev der gennemført to ansøgningsrunder. I forårsrunden indkom 23 ansøgninger, der fordelte sig med ni ansøgninger til temaet "Bedre overgang til erhvervsuddannelse", ti ansøgninger til "Bedre fastholdelse i erhvervsuddannelse" og fire ansøgninger der rettede sig mod begge temaer.

Resultatet af behandlingen blev at fem ansøgninger blev indstillet til bevilling.

Fire projekter havde fastholdelse som tema et enkelt havde fokus på overgang til erhvervsuddannelse.

Herudover blev det besluttet at bevilge et større rammeprojekt *Unge på tværs*, der samler 11 enkeltstående vejledningsorienterede projekter i en samlet projektramme. Baggrunden for dette var, at der blev modtaget en lang række ansøgninger fra UU-centre og kommu-

ner landet over, der havde store indholdsmæssige berøringsflader. Styregruppens vurdering var derfor, at der med fordel kunne etableres et samlende projekt, hvor de 11 enkeltprojekter kunne samarbejde og opnå synergi i kraft en fælles projektledelse samt sparring med en ekstern proceskonsulent.

Projektet *Unge på tværs* blev forankret i UU DANMARK.

Projektets formål er dels at udvikle ny vejledningsmetodisk viden om udsatte unges overgang til erhvervsuddannelse, dels via en række praksisprojekter at forbedre en række specifikke målgruppers overgang til samme.

Med disse bevillinger kunne styregruppen konstatere, at målsætningen om at anvende den samlede satspuljeramme i forbindelse med de to planlagte ansøgningsrunder ikke kunne nås, og man besluttede derfor at udbyde en ekstraordinær tredje ansøgningsrunde med ansøgningsfrist 15.9.2013.

Da denne ansøgningsfrist udløb, var der modtaget 25 ansøgninger.

Efter behandling i styregruppen blev det besluttet at bevilge et enkelt projekt med fokus på fastholdelse i erhvervsuddannelse.

Samlet set blev der således i de tre ansøgningsrunder givet bevilling til 14 enkeltprojekter, hvoraf fire havde bedre overgang til erhvervsuddannelse som indsatsområde, otte havde bedre fastholdelse som indsatsområde og to projekter havde fokus på begge indsatsområder.

Hertil kom UU DANMARKs rammeprojekt *Unge på tværs*, der i omfang er omtrent dobbelt så stort som de øvrige enkeltprojekter tilsammen.

Undervejs i projektperioden meddelte to enkeltprojekter, at de ikke havde ressourcer til at løfte projekterne, hvorved det samlede antal enkeltprojekter blev reduceret til 12.

I de følgende afsnit præsenteres disse 12 enkeltprojekter tematisk, således at der først præsenteres projekter, der vedrører bedre overgang til erhvervsuddannelse. Dernæst præsenteres projekter, der vedrører bedre fastholdelse og endelig præsenteres rammeprojektet *Unge på tværs*. For hvert tema/indsatsområde belyses det afslutningsvis, hvordan de opnåede resultater kan vurderes set i lyset af de overordnede mål med satspuljeindsatsen.

Projekter om bedre overgang til erhvervsuddannelse

I alt fire projekter har i perioden 2012 – ultimo 2014 arbejdet med at udvikle bedre praksis for overgang til erhvervsuddannelse.

Det drejer sig om følgende projekter:

- Projektet "Fra sprogcenter til erhvervsuddannelse" (EUC Nord), der har haft til formål at udvikle en model og en pædagogisk praksis, der kan sikre elever med anden etnisk baggrund end dansk en hensigtsmæssig overgang til erhvervsuddannelse.
- Projektet "Personlig vejleder i overgangen til erhvervsuddannelse" (Vestre Skole, Middelfart), der har udviklet startegier for hvordan en personlig vejleder kan styrke udsatte elevers overgangsfærdigheder.
- Projektet "Styrkelse af overgangsvejledning for unge med udviklings- og adfærdsdiagnoser" (EUC Nordvest), der har udviklet pædagogiske og vejledningsmæssige strategier for at sikre unge med diagnoser en bedre overgang til erhvervsuddannelse.
- Projektet "Stil skarpt"(UU Nordvestsjælland), der har arbejdet med at bruge filmproduktion som vejen til at styrke udsatte unges motivation for og overgang til erhvervsuddannelse.

I rapportens bilagsdel præsenteres mere detaljeret projekternes målsætninger, resultater, udfordringer samt formidlingsarbejdet internt og eksternt.

I det følgende gives en kort evalueringsmæssig karakteristik af de fire projekter enkeltvis, hvorefter projekterne evalueres samlet.

Projekternes målsætninger og resultater

Projektet "Fra sprogcenter til erhvervsuddannelse" (EUC Nord)

Målsætning

Projektets målsætning var at udvikle en model for et forløb for unge med anden etnisk baggrund end dansk, der kan sikre disse unge en bedre overgang til erhvervsuddannelse. Forløbet påbegyndes inden deltageren starter på et grundforløb, videreføres undervejs i grundforløbet og afsluttes først når deltageren er påbegyndt ordinær praktik eller skolepraktik. Hensigten var at etablere et langt, sammenhængende forløb fra sprogscole, over forforløb til grundforløb.

Målsætningen var endvidere, at 2 x 17 deltagere skulle optages på forløbet og at 32 elever skulle have udarbejdet en personlig uddannelsesplan. Endvidere var målsætningen, at mindst 22 af disse skulle gennemføre et grundforløb.

Resultater

Projektet har udviklet en model for en bedre overgang til erhvervsuddannelse for unge med anden etnisk baggrund end dansk og har afprøvet denne i praksis. Modellen beskriver overgangen fra sprogskolen til erhvervsuddannelse via forforløb med vægt på virksomheds- og værkstedspraktik.

Projektet har involveret 37 deltagere fra målgruppen i forløbet, men ved projektets afslutning har man ikke nået målsætningen om, at 22 elever skulle gennemføre et grundforløb. Ved projektets afslutning var 16 deltagere udsluset til uddannelse med en uddannelsesplan.

Projektet har således opnået at udvikle den ønskede model for overgang til erhvervsuddannelse, men har ikke nået sine kvantitative målsætninger, ligesom det ikke tydeligt fremgår af evalueringsrapporten, om eller i hvilken grad elever fra projektet har gennemført et grundforløb.

Projektet "Personlig vejleder i overgangen til erhvervsuddannelse" (Vestre Skole, Middelfart)

Målsætninger

Projektets målsætning var at udvikle og afprøve en "Guidet personlig støtte" (GPS) for udsatte unge i folkeskolens ældste klasser med henblik på at styrke de unges mulighed for bedre overgang til erhvervsuddannelse.

Resultater

Projektet har udviklet og afprøvet GPS-funktionen med succes, idet 80 % af de elever, som indgik i ordningen, er kommet videre i uddannelse. Skolens måltal var 50 %.

Projektet har således udviklet og implementeret den ønskede model for overgangsvejledning og har samtidig også nået sine kvantitative målsætninger.

Projektet "Styrkelse af overgangsvejledning for unge med udviklings- og adfærdsdiagnoser" (EUC Nordvest)

Målsætninger

Projektets målsætninger var:

- At indgå i fortløbende sparring med kommunens afdeling for unge med adfærdsdiagnoser.
- At øge samarbejdet med lokale produktionsskoler og UU m.h.p. at udnytte og videreudvikle de potentialer, der fremgår af elevens kompetencebevis mht. bedre kombinationsforløb ved erhvervsuddannelsens start.
- At udvikle en undervisningsmetodik, som tilgodeser elevens udviklingsmuligheder og trivsel for holdet.
- At udbrede "best practice" til flere afdelinger og skoler.
- At give faglærerne viden om adfærds- og udviklingsdiagnoser for bedre at kunne identificere og forstå de udfordringer, som kan opstå i undervisningen af målgruppen.

Delmålsætninger på kort sigt:

- At tre elever med ADHD/autisme gennemfører deres grundforløb på Mad til mennesker, gerne indenfor 40 uger.
- Øget samarbejde om brugen af produktionsskolernes realkompetenceafklaring (RKA).
- Forøgelse af fastholdelsesprocenten.

Delmålsætninger på mellemlangt sigt (ved projektafslutning):

- EUC Nordvest har udviklet nye organisatoriske strukturer, undervisningsmetodikker og opkvalificering af ressourcepersoner. Faglærerne har mere indgående viden om målgruppen og de føler at de har erhvervet brugbare redskaber, som kan støtte arbejdet med målgruppen.
- Synliggørelse af eud hos samarbejdspartnerne (f.eks. produktionsskolerne og uddannelseshuse).

Resultater

Projektet har etableret samarbejde med kommunen, lokale produktionsskoler og UU m.h.p. at udvikle overgangs- og fastholdelsesmetodik for elever med diagnoser. Der er udviklet og beskrevet en undervisningsmetodik som tager sigte på pædagogisk håndtering af målgruppen, men den kvantitative målsætning om at tre elever skulle gennemføre grundforløbet er ikke nået, idet tre elever har gennemført, men kun en med bevis. Der er udviklet nye organisatoriske strukturer i form af et forstærket samarbejde om brobygnings- og kombinationsforløb, og faglærergruppen er opkvalificeret gennem deltagelse i diverse specialkurser omkring målgruppens problemstillinger.

Evalueringsrapporten fra projektet belyser ikke om projektet – som det var målsætningen - generelt har haft betydning for fastholdelsesprocenten på eud.

Projektet har således indløst langt de fleste målsætninger, men der savnes data på om projektets gennemførelse har haft betydning for fastholdelsesprocenten.

Projektet ”Stil skarpt” (UU Nordvestsjælland)

Målsætninger

Projektet havde som målsætning at udvikle en ny vejledningsfaglig praksis, hvor udsatte unge via filmproduktion kunne indgå i læringsforløb, hvor de samtidig med at de producerede film, fik livs- og karriereorienteret vejledning og dermed også lyst til at påbegynde erhvervsuddannelse.

Projektets intention var at give de unge en succesoplevelse og give dem mod på at påbegynde uddannelse.

Målsætningen var endvidere at 80 % af de 24 unge, som indgik i forløbet, skulle påbegynde erhvervsuddannelse.

Resultater

Projektet har udviklet en metodik for hvordan individuel og kollektiv vejledning kan kombineres med filmproduktion og har anvendt denne model på to forløb, hvor udsatte unge har indgået. Dette er beskrevet i en manual, som andre aktører kan anvende.

Projektet er ikke nået i mål med sine kvantitative målsætninger, idet kun 8 % af de elever, som indgik i forløbet, har påbegyndt uddannelse ved projektets afslutning.

Samlet evaluering af projekter om overgang til erhvervsuddannelse

Hvis man skal evaluere de fire projekter vedr. bedre overgang til erhvervsuddannelse under et og set fra et eksternt perspektiv, må man rejse en række centrale evalueringsspørgsmål, der udspringer af det kommissorium, som det samlede satspuljeprojekt blev bevilget ud fra.

Disse spørgsmål er:

- Har projekterne udviklet de nye og kvalitative løsninger til bedre praksis, de har haft som målsætning at udvikle mht. overgang til erhvervsuddannelse?
- Har projekterne formået at indløse de kvantitative målsætninger mht. antal elever, der skulle have gavn af indsatsene – typisk formuleret som procentuelle mål for overgang og fastholdelse?
- Har projekterne formået at fastholde et klart fokus på målgruppen for satspuljeindsatsen?
- Har arbejdet været organiseret, så det har fremmet et positivt out-come af projekterne?
- Har projekterne formidlet deres resultater, så andre aktører kan få gavn af dem?
- Har projekterne udviklet en klar strategi for, hvordan projektresultaterne kan formidles, implementeres og på længere sigt forankres på institutionerne?

I det følgende behandles disse spørgsmål.

Har projekterne udviklet de nye og kvalitative løsninger til bedre praksis, de har haft som målsætning at udvikle mht. overgang til erhvervsuddannelse?

Betragter man de fire projekter under et, må det klart konkluderes at de – med hver deres vinkling og målsætning – har udviklet løsninger for bedre praksis vedr. overgang til erhvervsuddannelse.

Disse løsninger består i:

1. En model for hvordan elever med fremmedsproglig baggrund via særlig tilrettelagt undervisning i sprogcenteret og via et forstærket lokalt institutionsarbejde kan sikres en hensigtsmæssig overgang til erhvervsuddannelse.
2. En strategi for, hvordan udsatte elever i folkeskolens afgangsklasser kan sikres en bedre overgang til erhvervsuddannelse via en "Guidet personlig støtte" samt et forstærket institutionelt samarbejde.

3. En afklaring af hvordan elever med diagnoser kan og bør håndteres pædagogisk og vejledningsfagligt, så de får de optimale muligheder for at få en så hensigtsmæssig overgang til erhvervsuddannelse som muligt, samt en tværinstitutionel model for hvordan et lokalområdes uddannelsesinstitutioner kan samarbejde om dette.
4. En nyskabende vejledningsfaglig tænkning, der kombinerer individuel vejledning, gruppevejledning med brugerstyret filmproduktion m. h. p. at sikre, at udsatte elever får lejlighed til at bearbejde livserfaringer og få interesse for erhvervsuddannelse.

Som det fremgår, er der tale om udviklingstiltag på forskellige institutionelle områder og med forskellige målgrupper, men fælles for dem er, at de som projekter har indfriet forventningen om at finde nye veje for arbejdet med overgangspraksis.

Mht. dette evalueringsspørgsmål har projekterne opfyldt intentionen med satspuljen.

Har projekterne formået at indløse de kvantitative målsætninger mht. antal elever, der skulle have gavn af indsatsene – typisk formuleret som procentuelle mål for overgang og fastholdelse?

Ser man på de kvantitative sider af projekternes målsætninger, tegner der sig et noget mere sammensat billede:

- Projektet "Fra sprogcenter til erhvervsuddannelse" (EUC Nord) har nået målsætningen mht. antal indslusede deltagere i projektet, mens målsætningen om at 22 deltagere ville gennemføre et grundforløb (endnu) ikke er nået.
- Projektet "Personlig vejleder i overgangen til erhvervsuddannelse" (Vestre Skole, Middelfart) har indløst sin målsætning, idet 80 % af eleverne er overgået til (erhvervs)uddannelse. Målsætningen var 50 %.
- Projektet "Styrkelse af overgangsvejledning for unge med udviklings- og adfærdsdiagnoser" (EUC Nordvest) har ikke indløst sin målsætning, idet kun en af de tre diagnoseelever der var omdrejningspunkt for indsatsen, har gennemført grundforløbet med bevis.
- Projektet "Stil skarpt"(UU Nordvestsjælland) har ikke nået sine måltal, idet (foreløbig) kun 9 % af eleverne har påbegyndt erhvervsuddannelse. Måltallet var 80 %.

Betragtet under et har 77 elever deltaget i de fire projekter vedr. bedre overgang til erhvervsuddannelse, og billedet er altså at et projekt har indløst de kvantitative målsætninger, mens andre tre ikke er kommet i mål med dette.

Har projekterne formået at fastholde et klart fokus på målgruppen for satspuljeindsatsen?

Med den relativt bredt formulerede målgruppe for satspuljeindsatsen "udsatte unge samt unge med anden etnisk baggrund end dansk" har der i praksis været muligheder for at adressere mange specifikke målgrupper i arbejdet.

Ser man på de fire projekter vedr. bedre overgang til erhvervsuddannelse, kan man konstatere at alle fire projekter i udgangspunktet har haft fokus på målgruppen, idet:

- Et projekt har haft fokus på en gruppe af elever med anden etnisk baggrund end dansk.
- Et projekt har haft fokus på særligt udsatte elever, der er i færd med at afslutte folkeskolen.
- Et projekt har haft fokus på elever med diagnoser, der i medfør heraf må siges at være "udsatte".
- Et projekt har haft fokus på folkeskoleelever i overbygningen, der af forskellige grunde har det svært og som sådan må betragtes som "udsatte".

Hvad angår dette evalueringskriterium, må man således konkludere, at alle projekterne har haft fokus på den målgruppe, der var udpeget som central for satspuljeindsatsen, men projekternes resultater viser at man i praksis har haft vanskeligt ved at vurdere de udfordringer der var forbundet med at arbejde med målgruppen og derfor heller ikke har opnået de ønskede effekter.

Har arbejdet været organiseret, så det har fremmet et positivt out-come af projekterne?

Med konstateringen af, at alle fire projekter har indløst deres kvalitative målsætninger, mens tre af de fire projekter ikke har indløst de kvantitative målsætninger, må spørgsmålet besvares med udgangspunkt i de tre projekter, hvor begge målsætninger (kvalitative og kvantitative) ikke er indløst, idet det forudsættes at organiseringen har været hensigtsmæssig for det projekt, hvor begge kriterier er opfyldt.

Det drejer sig således om de tre projekter "Fra sprogcenter til erhvervsuddannelse" (EUC Nord) og "Stil skarpt" (UU Nordvestsjælland), hvor man meningsfuldt kan stille spørgsmålet.

Ser man på de evalueringsrapporter, der foreligger fra de tre projekter, finder man her analyser af årsagerne til at projekterne ikke har fået det tilsigtede out-come:

1. For projektet "Fra sprogcenter til erhvervsuddannelse" viser evalueringen, at årsagen til den manglende kvantitative målopfyldelse for en stor dels vedkommende skal findes i at en del deltagere er blevet frameldt undervejs pga. sygdom, mens en del andre er kommet i job.
2. For projektet "Stil skarpt" viser evalueringen, at den manglende kvantitative målopfyldelse i vid udstrækning kan forklares med, at de elever der indgik i projektet, var en meget svag målgruppe, som – til trods for indsatsens vejledningsfaglige kvalitet – for en stor dels vedkommende havde behov for et ophold på produktionsskole eller andre uddannelses tilbud inden påbegyndelse af erhvervsuddannelse var realistisk. Man kan således stille spørgsmålet om årsagen til projektets manglende kvantitative målopfyldelse skal findes i, at man her ikke har skaffet sig den nødvendige indsigt i målgruppen og dens forudsætninger for at profitere af projektets indsats.
3. For projektet "Styrkelse af overgangsvejledning for unge med udviklings- og adfærdsdiagnoser" (EUC Nordvest) har kun en enkelt elev gennemført grundforløbet, hvilket naturligt rejser spørgsmålet om indsatsen har været tilstrækkelig fokuseret, målrettet og forsynet med den nødvendige ledelsesopbakning.

Har projekterne formidlet deres resultater, så andre aktører kan få gavn af dem?

Udover at alle fire projekter har formidlet deres resultater på EMU-portalen og på projektets afslutningskonference, har de hver især udfoldet en række formidlingsaktiviteter af intern og ekstern karakter:

- Projektet "Fra sprogcenter til erhvervsuddannelse" (EUC Nord) har formidlet sine resultater til de nordjyske erhvervsskoler, VEU-centre, beskæftigelsesregionen og jobcentercheferne i de nordjyske kommuner.
- Projektet "Personlig vejleder i overgangen til erhvervsuddannelse" (Vestre Skole, Midelfart) har formidlet resultater, dels til det landsdækkende netværk for UU-centrene, dels via den skolekonsulent, der er tilknyttet Vestre Skole og som kan videreformidle resultaterne til områdets øvrige skoler.
- Projektet "Styrkelse af overgangsvejledning for unge med udviklings- og adfærdsdiagnoser" (EUC Nordvest) har formidlet sine resultater i form af møder på de forskellige indgange, hvor projektholderne har fortalt om projektets resultater og diskuteret afdelingens aktuelle spørgsmål i relation til at udvikle bedre praksis vedr. overgange for diagnose-elever.
- Projektet "Stil skarpt" (UU Nordvestsjælland) har præsenteret de færdige filmprodukter i den lokale biograf, og UU-centeret har taget initiativ til en lang række formidlingsaktiviteter (artikler, info i netværket etc.), der skal gøre den udviklede vejledningsform kendt i vejledningsmiljøerne i Danmark.

Mht. dette evalueringskriterium må det vurderes, at de fire projekter har formidlet resultater bredt og nuanceret og således opfyldt målsætningen.

Har projekterne udviklet en klar strategi for, hvordan projektresultaterne kan formidles, implementeres og på længere sigt forankres på institutionerne?

Mht. implementering og forankring af projektresultaterne var det en forudsætning for bevilling, at de gennemførte projekter skulle redegøre for hvordan resultaterne på længere sigt kunne implementeres og forankres på de deltagende institutioner.

Ser man på de fire gennemførte projekter, er der formuleret planer for forankring på følgende måder:

- Projektet "Fra sprogcenter til erhvervsuddannelse" (EUC Nord) har haft som ambition at implementere projektet som et fast tilbud, såfremt kommunerne ønsker en indsats i forhold til at gøre tosprogede uddannelsesparate. De eksisterende taxameterbaserede tilbud kan ikke stå alene ud fra de opnåede resultater, men vil kræve et kommunalt engagement.
- Projektet "Personlig vejleder i overgangen til erhvervsuddannelse" (Vestre Skole, Midelfart) har opnået at GPS-funktionen (i sammenhæng med de øvrige værktøjer) efter al sandsynlighed bliver et værktøj der fremover anvendes bredt i kommunens strategi for at flere unge får en god overgang til erhvervs-/ungdomsuddannelse.
- Projektet "Styrkelse af overgangsvejledning for unge med udviklings- og adfærdsdiagnoser" har udviklet en forankringsstrategi der består af følgende elementer:
  - Fortsat tæt personlig kontakt til UU-vejlederne i Thy og på Mors og kommunale mentorer.
  - Fortsat tæt planlægning af både brobygningsforløb med specialskole og kombinationsforløb med Morsø Produktionsskole, fortrinsvis på små hold og i særlige tilfælde som individuelle forløb.
  - Hot-spots i foråret for hver enkelt tekniske indgangs lærere og senere sparring mellem faglærerne og ressourcepersonerne.

- Intromøder for eleven og familien/kæresten.
- Før-første-skoledag udbredes til alle tekniske indgange.
- Forankringen af projektet er pga. sygdom og reformtravlhed stillet i bero

Genoptages forankringsarbejdet ikke, må man således vurdere at projektet ikke har nået sin målsætning.

Projektet "Stil skarpt"(UU Nordvestsjælland) har besluttet at man fremover fortsætter med at anvende den udviklede metode/tilgang i vejledningsarbejdet med udsatte unge i UU.

Samlet set er der således for alle projekter tale om, at der foreligger planer for forankring, men at forankringen for et af projekternes vedkommende er stillet i bero. Dette evalueringskriterium er således kun delvis opfyldt.

Sammenfatning

De fire projekter om bedre overgang til erhvervsuddannelse har adresseret fire meget forskellige målsætninger og har i varierende grad haft succes med at nå deres målsætninger.

Der er samlet set udviklet og afprøvet nye løsninger, der retter sig mod at forbedre mulighederne for udsatte elever i overgangsfasen til erhvervsuddannelse. På den ene side handler det om løsninger, der styrker vejledningsarbejdets kvalitet i form af en GPS- funktion og en mediepædagogisk praksis – begge med sigte på at give unge mere indsigt i og mod på erhvervsuddannelse. På den anden side handler det om mere organisatorisk orienterede løsninger, der har søgt at udvikle modeller for hvordan erhvervsskoler kan forstærke deres samarbejde med andre institutioner i lokalområdet, således at overgangen kan ske mere koordineret og "friktionsløst".

Set under et har de fire projekter udviklet de løsninger, de havde formuleret som målsætninger, mens der med hensyn til projekternes afprøvninger og kvantitative målsætninger tegner sig et mere negativt billede, idet kun en enkelt af de fire projekter har indløst sine effektmål.

Meget tyder på, at projekterne ikke har skaffet sig den nødvendige indsigt i målgruppens udfordringer, inden indsatserne er blevet iværksat. Ifølge projekternes selvevalueringer peges på, at man ikke i tilstrækkelig grad har taget højde for elevernes sociale, personlige og faglige udfordringer.

Det er en gennemgående kommentar i flere selvevalueringer, at det nok er for tidligt at bedømme de udviklede løsninger fulde potentiale, idet projektholderne forventer bedre effekt, når løsningerne er gennemarbejdede og fuldt implementerede i den daglige drift.

Men bedømt i det kortere tidsperspektiv – dvs. inden for projekternes levetid – må man konkludere at der er udviklet løsninger for bedre overgang, men at der udestår et arbejde med at få disse løsninger til at virke i fuld skala.

Projekter om bedre fastholdelse i erhvervsuddannelse

I alt otte projekter har i perioden medio 2012 - ultimo 2014 arbejdet med at udvikle bedre praksis for fastholdelse i erhvervsuddannelse. Det drejer sig om følgende projekter:

- Projektet "Sundhed på arabisk" (SoSu C)
- Projektet "Styrkebaseret læsning med læsestile" (IBC)
- Projektet "Digital arbejdsmappe" (Learnmark)
- Projektet "Faget som drivkraft" (Kold College)
- Projektet "Sammenhængende trin-1-uddannelse" (Tietgen)
- Projektet "Praksisnær undervisning" (SOSU Syd)
- Projektet "Hvad så, kammerat, kommer du i morgen?" (Mercantec)
- Projektet "Talforståelse som løftestang for fastholdelse" (Aarhus Købmandsskole)

I bilagsafsnittet *Projekter om bedre fastholdelse i erhvervsuddannelse* (s. 45) præsenteres mere detaljeret projekternes målsætninger, resultater, udfordringer og formidlingsaktiviteter.

I det følgende gives en kort karakteristik af hvert enkelt projekts målsætninger og resultater.

Målsætninger og resultater – fastholdelsesprojekter

Projektet "Sundhed på arabisk" (SoSu C)

Målsætninger

Projektet "Sundhed på arabisk" havde som målsætning at udvikle et særligt valgfag rettet mod deltagere med arabisk baggrund. Valgfaget skulle medvirke til at deltagerne blev bedre rustet til arbejdet i sektoren og i særdeleshed med borgere med arabisk kultur- og sprogbaggrund.

Projektet intenderede således at kvalificere elever med arabisk baggrund til – via fagligt orienteret modersmålsundervisning – at kunne gå i dialog med brugere i sektoren med samme kulturbaggrund.

Endvidere sigtede projektet mod at eleverne efter valgfaget kunne fungere som mediatorer i en sundhedsfaglig praksis.

Projektet havde ingen kvantitative målsætninger.

Resultater

Projektet har udviklet og gennemført valgfaget med elever fra målgruppen og har kunnet

konstatere, at valgfagets indhold og pædagogik har været relevant for målgruppen, der har oplevet at få styrket sine kompetencer og dermed bedre kunne arbejde kvalificeret med borgere med arabisk baggrund. De 14 deltagende elever har fået træning i mediator-kompetencer på skolen.

Projektet har ikke samarbejdet med praktikken i det omfang, man havde planlagt, hvorfor især den praktiske anvendelse af mediator-kompetencerne ikke er blevet afprøvet som planlagt.

Projektet har opnået sine mål, når der bortses fra at den praktiske del af mediator-træningen ikke er blevet realiseret.

Projektet ”Styrkebaseret læsning med læsestile” (IBC)

Målsætninger

Projektets målsætning var at uddanne ti undervisere på tværs af tre erhvervsskoler indenfor innovative pædagogiske og forskningsbaserede læsestilsværktøjer. Disse ti undervisere skulle efterfølgende sikre – via kollegial supervision – at samtlige 65 undervisere på tværs af de tre skoler kunne anvende forskningsbaserede læsestilsværktøjer og dermed gavne målgruppen af læsesvage elever i HG.

Det primære mål var at fastholde 95 % af de 75 læsesvage elever, som indgik i projektet. Det sekundære mål var at fastholde 95 % af de ca. 70 læsesvage elever, som formodedes at ville fortsætte fortsætter på HG2.

Herudover havde projektet tre produktmål:

- Der uploades relevante videosekvenser af undervisningsforløbet, som lægges på EMU.dk.
- Der udarbejdes en drejebog, som modelmæssigt beskriver og instruerer det kollegiale supervisions- og oplæringsforløb.
- Der udvikles en undervisermanual, hvor undervisningsforløb, tests, opgaver og formidlingsoplæg indgår således at materialet bliver direkte anvendeligt for andre undervisere uagtet skoleform.

Resultater

Projektet har gennemført uddannelse af ti undervisere. Disse har efterfølgende varetaget kompetenceudvikling for samtlige undervisere på de tre deltagende skoler.

Projektets resultat blev, at 88 % af de deltagende elever blev fastholdt – mod ”normalklassers” 86,5 %. Effektmålet blev således ikke nået. Der er ikke data for det sekundære, kvantitative projektmål.

Projektet har udviklet og formidlet seks videofilm om læsestilstræning, samt en undervisermanual der anviser hvordan undervisere kan arbejde med læsestilstræning. En manual for lærernes gensidige supervision/mentoring er ikke modtaget ved evalueringens afslutning.

Projektet ”Den digitale arbejdsmappe” (Learnmark)

Målsætninger

Projektets målsætning var at udvikle et elektronisk værktøj, som kan skabe en højere grad af sammenhæng mellem teoretisk viden og praktisk arbejde – og dermed bidrage til at øge den synlige og praktiske kobling mellem disse for eleverne forskellige læringsarealer.

Målsætningen var at især svage, men også stærke elever, ville kunne få gavn af ”Den Digitale Arbejdsmappe” – både under uddannelsen og i det efterfølgende arbejdsliv.

Derudover forventedes det, at virksomheder og medarbejdere indenfor primært bygge- og anlægssområdet ville implementere produktet.

Resultater

Projektet blev undervejs omdefinert, således at den oprindelige løsning blev erstattet af en alternativ digital løsning, men stadig således at undervisningsmaterialer og læremidler skulle kunne uploades og tages med på mobile enheder af eleverne.

Den første evaluering af denne løsning viste, at det i overvejende grad var de stærkere elever der kunne profitere læringsmæssigt af denne facilitet, mens de svage elever – som var den egentlige målgruppe – ikke havde det fornødne udbytte.

Projektet blev derfor forlænget med sigte på at skærpe dets profil overfor målgruppen af svage elever, men man har efter denne projektførelse, hvor der er udviklet lærer- og elevhenvendte instruktionsmaterialer i brug af ”Den digitale arbejdsmappe” måttet konstatere at den svagere elevgruppe stadig ikke høster tilstrækkeligt udbytte af værktøjet.

Skolen konstaterer, at elevernes læse-stave-vanskeligheder står i vejen for fuld udnyttelse af værktøjet – og mappen vil sandsynligvis først når den bliver omsat med billedbaseret navigation og/eller til app virkelig få positiv betydning for disse elevers læring.

Det fremgår ikke af projektets evalueringsrapport om værktøjet har været testet i virksomhedssammenhæng.

Projektets målsætninger må derfor siges ikke at være nået.

Projektet ”Faget som drivkraft” (Kold College)

Målsætninger

Projektets målsætning var at udvikle et pædagogisk koncept for, hvordan elever i kokkeuddannelsen bedre visiteres til uddannelsen og undervejs skærper deres faglige fokus og motivation bl.a. ved at involvere branchen mere i undervisningen og tilrettelægge denne med udgangspunkt i elevernes motivation. Målet var endvidere, at 80 % af eleverne i forsøgsklassen skulle fastholdes i uddannelsen.

Resultater

Projektet har udviklet et nyt faglig-pædagogisk koncept for undervisningen på kokkeuddannelsen, hvor en stærkere faglig fokusering og inddragelse af flow-pædagogik er de

centrale virkemidler sammen med en stærkere involvering af branchen undervejs i grundforløbet.

Projektets kvantitative målsætning blev nået, idet 83 % af de elever, der indgik i forløbet, blev fastholdt.

Projektet må dermed siges at have været succesfuldt.

Projektet ”Sammenhængende trin-1-uddannelse” (Tietgen)

Målsætninger

Projektets målsætning var at udvikle en ny trin-1-uddannelse for elever på Tietgen- Erhverv, der rummer elever med svage sociale og læringsmæssige forudsætninger. Projektets målsætning var endvidere at involvere detailhandelsbranchen i at udvikle et trin-1-forløb, således at branchen deltog i opgaveudvikling, elevstøtte og sparring med skolen med det sigte at gøre undervisningen mere praksisnær og dermed mere motiverende og fastholdende.

Det var endvidere målsætningen at 15 elever skulle gennemføre trin 1 og at 6-8 elever ville fortsætte på og gennemføre hovedforløbet, samt at der kunne oprettes 8-10 praktikaftaler.

Resultater

Projektet har udviklet og beskrevet en model for, hvordan trin 1-uddannelsen kan rettes klarere mod praksis, ligesom der er udviklet nyt og branchespecifikt undervisningsmateriale.

Med hensyn til effektmålene blev resultatet, at 14 elever gennemførte trin 1, tre elever gennemførte hovedforløbet og at der blev indgået fire uddannelsesaftaler. Ingen af de tre resultatmål blev således nået.

Projektet vurderer at årsagen til den manglende målopnåelse f.s.v.a. uddannelsesaftaler skal søges i en meget svag elevgruppe, som virksomheden ikke ønskede at tegne uddannelsesaftaler med i det forventede omfang.

Projektet ”Praksisnær undervisning” (SOSU Syd)

Målsætninger

Projektets målsætning var at udvikle en mere praksisnær undervisning på grundforløbet, således at svage og uafklarede elever ville få mulighed for at få indsigt i kommende arbejdsforhold og dermed bedre blive i stand til at træffe et kvalificeret uddannelsesvalg.

Projektet havde som intention at forstærke samarbejdet med praktikstederne, blandt andet ved at være opsøgende i relation til de lokale praktikinstitutioner.

Endvidere var det målsætningen, at 80 % af de elever der indgik i forløbet, blev fastholdt i uddannelsen.

Resultater

Projektet har udviklet en model for mere praksisnær undervisning med tilhørende undervisningsmaterialer og lærervejledninger, men har ikke i fuldt omfang kunnet indløse intentionerne om et mere omfattende samarbejde med praktikinstitutionerne, idet et planlagt seminar måtte aflyses.

Projektet har indløst sine fastholdelsesmålsætninger, idet det er lykkedes at fastholde 93 % af de elever der indgik i forløbet.

Projektet ”Hvad så, kammerat, kommer du i morgen?” (Mercantec)

Målsætninger

Projektet havde flere sideordnede målsætninger:

- At udvikle et simpelt system til at spotte frafaldstruede, for bedre og mere effektivt at kunne udnytte allerede eksisterende samarbejdsrelationer mellem elevcoaches og UU-vejledningen.
- At synliggøre indikatorer for frafald.
- At udvikle strukturer og pædagogik (bl.a. camp-undervisning), der kan medvirke til at fastholde frafaldstruede på uddannelsen.

Projektets effektmål var følgende:

- 75 elever skulle involveres i projektet, og 90 % af disse skulle fastholdes i grundforløbet – 55 % skulle overgå til hovedforløbet.
- Højere grad af gennemførelse af grundforløb (5 %).
- Højere overgangsfrekvens til hovedforløbet på erhvervsuddannelserne (stigning på 7 %).
- En fastholdelsesprocent på 90 for camp-eleverne.

Resultater

Projektet har udviklet et early-warning-system der kan spotte frafaldstruede elever samt et indikator-papir, hvis anvendelse kan identificere årsager til frafald. Der er med bistand fra et konsulentfirma udviklet en model for relationspædagogisk praksis, der implementeres bredt på skolen.

Kvantitativt blev resultatet, at 264 unge blev involveret i projektet og at 52 % har gennemført grundforløbet, mens 33 % er overgået til hovedforløbet. Kun resultatmålet vedrørende antallet af projektdeltagere er således nået.

Projektet ”Talforståelse som løftestang for fastholdelse” (Aarhus Købmandsskole)

Målsætninger

Projektets målsætning var at udvikle et undervisningstilbud til elever på HG med matematikvanskeligheder, således at deres motivation for uddannelsen øges og deres frafald begrænses til et niveau svarende til normalklasser.

Endvidere var det målsætningen at udvikle differentierede tests og undervisningsmaterialer, der identificerer og udfordrer målgruppen på dens stærke sider samt udvikler relevante merkantile kompetencer.

Resultater

Projektet har udviklet en test, der kan identificere elever med matematikvanskeligheder og har i tilknytning hertil udviklet et kursusforløb, "Matematik for livet", der bygger på opgaveløsning med udgangspunkt i hverdagsituationer.

Projektet havde ikke formuleret effektmål, men har opnået at fastholde 54 % af eleverne, hvilket vurderes som en øget fastholdelsesgrad for målgruppen, uden at kontrolgruppe-sammenligning er umiddelbar mulig.

Samlet evaluering af projekter om fastholdelse i erhvervsuddannelse

Parallelt med evalueringen af projekter vedr. bedre overgang til erhvervsuddannelse, kan der i f. m. de otte projekter om bedre fastholdelse i erhvervsuddannelse stilles en række centrale evalueringsspørgsmål med udgangspunkt i kommissoriet for satspuljen.

Disse spørgsmål er:

- Har projekterne udviklet de nye og kvalitative løsninger til bedre praksis, de har haft som målsætning at udvikle vedrørende bedre fastholdelse i erhvervsuddannelse?
- Har projekterne formået at indløse de kvantitative målsætninger mht. antal elever, der skulle have gavn af indsatserne – typisk formuleret som procentuelle mål for fastholdelse?
- Har projekterne formået at fastholde et klart fokus på målgruppen for satspuljeindsatsen?
- Har arbejdet været organiseret, så det har fremmet et positivt out-come af projekterne?
- Har projekterne formidlet deres resultater, så andre aktører kan få gavn af dem?
- Har projekterne udviklet en klar strategi for, hvordan projektresultaterne kan formidles, implementeres og på længere sigt forankres på institutionerne?

Disse spørgsmål behandles i det følgende.

Har projekterne udviklet de nye og kvalitative løsninger til bedre praksis, de har haft som målsætning at udvikle vedrørende fastholdelse i erhvervsuddannelse? Ser man på de otte projekter vedr. bedre fastholdelse under et, fremkommer et billede af et meget komplekst udviklingsarbejde. Der er således udviklet følgende nye løsninger til at sikre bedre fastholdelse:

- Der er udviklet et valgfag i regi af social- og sundhedsuddannelserne, der er målrettet en styrkelse af arabisksprogede elevers kompetencer så de bedre kan løse opgaver i arbejdslivet.
- Der er udviklet en model for hvordan særligt uddannede læsestils-medarbejdere bredt kan understøtte lærerkompetenceudvikling med sigte på at styrke udsatte elevers læsekompetencer.

- Der er udviklet et digitalt arbejdsredskab, der tager sigte på at koble teoriundervisning og praktikoplæringen sammen, således at den udsatte elev har nemmere adgang til sine teoretiske hjælpemidler i arbejdet.
- Der er udviklet et pædagogisk koncept for, hvordan elever i kokkeuddannelsen bedre visiteres til og undervejs skærper deres faglige fokus og motivation bl.a. ved at involvere branchen mere i undervisningen og tilrettelægge denne med udgangspunkt i elevernes motivation.
- Der er udviklet en model for, hvordan HG-uddannelsen kan gøres mere praksisnær ved at involvere en virksomhed direkte i opgaveudvikling, mentoring og samarbejde med uddannelsesinstitutionen.
- Der er udviklet et koncept for, hvordan grundforløbet på social- og sundhedsuddannelsen kan gøres mere praksisnær og spille tættere sammen med praktikinstitutionerne via et intensiveret pædagogisk samarbejde med vejlederne i praktikken.
- Der er udviklet et koncept for, hvordan man i grundforløbsundervisningen kan arbejde med relationspædagogik i regi af camps og understøtte dette med styrket opmærksomhed på indikatorer vedrørende frafaldsrisiko.
- Der er udviklet en pædagogisk-didaktisk model for hvordan HG-elever med matematikvanskeligheder kan screenes, testes og styrkes via deltagelse i et særligt tilrettelagt kursus med fokus på hverdagsmatematiske problemstillinger.

Denne samlede betragtning på de otte projekter godtgør, at der er åbnet nye veje i arbejdet med at forbedre fastholdelsen i erhvervsuddannelse. Dette evalueringskriterium må således siges at være indløst.

Har projekterne formået at indløse de kvantitative målsætninger mht. antal elever, der skulle have gavn af indsatserne – typisk formuleret som procentuelle mål for fastholdelse?

Ser man på de otte projekters kvantitative målsætninger, dvs. målsætninger for effekt af indsatserne mht. fastholdelse af elever i erhvervsuddannelse, tegner der sig følgende billede:

- Projektet "Sundhed på arabisk" (SoSu C) har ikke haft et effektmål ift. fastholdelse, men har indfriet sin målsætning om at de deltagende elever skulle opleve en klar styrkelse af deres modermålskompetencer og kulturelle kompetencer. Dette mål er nået, idet de deltagende elever i spørgeskemaer og interviews har tilkendegivet at en sådan kompetenceudvikling har fundet sted
- Projektet "Styrkebaseret læsning med læsestile" (IBC) havde formuleret det effektmål, at 95 % af de elever, der modtog læsetræning, skulle fastholdes i HG. Resultatet blev, at 88 % blev fastholdt – mod "normalklassers" 86,5 %. Effektmålet blev således ikke nået.
- Projektet "Digital arbejdsmappe" (Learnmark) har ikke opereret med et effektmål ift. fastholdelse, men har haft fokus på at udvikle et værktøj der på længere sigt kan bidrage til at fastholdelsen styrkes.
- Projektet "Faget som drivkraft" (Kold College) havde en målsætning om, at 80 % af eleverne i forsøgsklassen skulle fastholdes. Dette mål blev nået, da 83 % af eleverne blev fastholdt.
- Projektet "Sammenhængende trin-1-uddannelse" (Tietgen) havde såvel mål for gennemførelse af trin 1 i HG (15 elever skulle gennemføre), som overgang til hovedforløb (6-8 elever), ligesom der var mål for antal oprettede uddannelsesaftaler (8-10). Resultatet blev, at 100 % af eleverne gennemførte trin 1 i HG, og 100 % af eleverne overgik til hovedforløb, og 100 % af eleverne indgik i uddannelsesaftaler.

tatet blev, at 14 elever gennemførte trin-1, tre elever gennemførte hovedforløbet, og at der blev indgået fire uddannelsesaftaler. Ingen af de tre resultatmål blev således nået.

- Projektet "Praksisnær undervisning" (SoSu Syd) havde som målsætning, at 80 % af deltagerne i projektet skulle fastholdes i grundforløbet. Resultatet blev at 93 % blev fastholdt og at målet således blev nået.
- Projektet "Hvad så, kammerat, kommer du i morgen?" (Mercantec) havde det mål at 75 elever skulle involveres i projektet, at 90 % af disse skulle fastholdes i grundforløbet og at 55 % skulle overgå til hovedforløbet. Resultatet blev, at 264 unge blev involveret i projektet og at 52 % har gennemført grundforløbet, mens 33 % er overgået til hovedforløbet. Kun resultatmålet vedr. antallet af projektdeltagere er således nået.
- Projektet "Talforståelse som løftestang for fastholdelse" (Aarhus Købmandsskole) havde ikke et entydigt effektmål, men har opnået at fastholde 54 % af eleverne, hvilket vurderes som en øget fastholdelsesgrad for målgruppen, uden at kontrolgruppesammenligning er mulig.

Der tegner sig således et ret sammensat billede mht. de kvantitative målsætninger i projekterne. Kun seks af de otte projekter har haft entydige effektmål. Heraf har to projekter i fuldt omfang nået disse mål, mens fire delvist har indfriet målene.

I alt 512 elever har deltaget i de otte projekter, fordelt med et projekt med 14 deltagere til et projekt med 264 deltagere.

Har projekterne formået at fastholde et klart fokus på målgruppen for satspuljeindsatsen?

Mht. evalueringskriteriet der vedrører projekternes fokus på målgruppen, tegner der sig følgende billede:

- Projektet "Sundhed på arabisk" (SoSu C) har haft elever med anden etnisk baggrund end dansk som målgruppe.
- Projektet "Styrkebaseret læsning med læsestile" (IBC) har haft fokus på elever med læsevanskeligheder.
- Projektet "Digital arbejdsmappe" (Learnmark), har først i en supplerende fase afprøvet materialet på udsatte elever i grundforløbet.
- Projektet "Faget som drivkraft" (Kold College) har haft fokus på udsatte unge, der var vurderet til at være i fare for ikke at gennemføre deres grundforløb på 40 uger.
- Projektet "Sammenhængende trin-1-uddannelse" (Tietgen) har haft fokus på en elevgruppe på skolens afdeling for udsatte elever (Tietgen Erhverv), men har ifølge evalueringsrapporten undervurderet de udfordringer den udvalgte elevgruppe havde.
- Projektet "Praksisnær undervisning" (SoSu Syd) har fokuseret på udsatte unge i grundforløbet.
- Projektet "Hvad så, kammerat, kommer du i morgen?" (Mercantec) har udviklet redskaber ift. arbejdet med udsatte unge og har gennemført camps med unge der er vurderet som værende frafaldstruede.
- Projektet "Talforståelse som løftestang for fastholdelse" (Aarhus Købmandsskole) har arbejdet med gruppen af elever på HG, der er i fare for frafald pga. matematikvanskeligheder.

Det samlede billede er således, at alle otte projekter har adresseret satspuljeprojektets

målgruppe, nemlig svage og udsatte elever i erhvervsuddannelse, herunder elever med anden etnisk baggrund end dansk, men at et par af projekterne tydeligvis ikke har haft et klart billede af, hvilke udfordringer der var forbundet med at arbejde med denne målgruppe.

Har arbejdet været organiseret, så det har fremmet et positivt out-come af projekterne?

Ser man på de kvantitative målsætninger, har fire af de otte projekter nået disse. Ser man på de kvalitative målsætninger, har syv af de otte projekter løftet disse. Der er tale om flg. fire projekter, hvor målsætningerne ikke er nået:

- Projektet "Styrkebaseret læsning med læsestile" (IBC) angiver i sin selvevaluering, at man vurderer det opnåede resultat (88 % fastholdt) som positivt set ift. den gennemsnitlige fastholdelsesprocent på 86,5 %, men erkender at målet om de 95 % ikke er nået. Projektet har haft udfordringer undervejs i udviklingsfasen, da samarbejdet med den eksternt tilknyttede læsestileseksperter ikke fungerede optimalt.
- Projektet "Sammenhængende trin-1-uddannelse" (Tietgen) vurderer, at den manglende målopfyldelse hvad antallet af indgåede uddannelsesaftaler angår, entydigt kan tilskrives det forhold at projektet har rekrutteret elever, hvis sociale og personlige forudsætninger var svagere end forventet, hvilket har medført, at samarbejdsvirksomheden har været tilbageholdende med at tegne aftaler. Det tyder på, at projektet ikke i tilstrækkelig grad har haft en klar aftale med virksomheden om målgruppens forudsætninger..
- Projektet "Hvad så, kammerat, kommer du i morgen?" (Mercantec) vurderer, at den manglende målopfyldelse for en stor dels vedkommende kan forklares med at en del af de elever, der indgik i de to afholdte camps, undervejs udviklede den selvindsigt at de reelt ikke ville den pågældende uddannelse, og derfor faldt fra.
- Projektet "Talforståelse som løftestang for fastholdelse" (Aarhus Købmandsskole) har arbejdet med gruppen af elever på HG der er i fare for frafald pga. matematikvanskeligheder, og har formålet at fastholde 54 % af eleverne, hvilket skolen vurderer som et udtryk for en øget fastholdelsesgrad ift. denne målgruppe uden at en egentlig kontrolgruppesammenligning er mulig da projektet er gennemført med elever fra skolens eneste flex-klasse, der adskiller sig væsentligt fra øvrige klasser..

Har projekterne formidlet deres resultater, så andre aktører kan få gavn af dem?

Alle otte projekter har på forskellig måde arbejdet med at formidle deres resultater såvel internt som eksternt. Alle projekter har formidlet deres resultater på EMU-plattformen og på satspuljeprojektets afslutningskonference, og har herudover udfoldet følgende formidlingsaktiviteter:

I oversigtsform har formidlingen taget form som følger:

- Projektet "Sundhed på arabisk" (SoSu C) har formidlet resultaterne fra projektet på et afslutningsseminar og på baggrund af dette er der udarbejdet en folder som præsenterer valgfaget. Folderen er tilgængelig sammen med materialesamlingen, film og bille-

der fra undervisningen, en litteraturliste til inspiration og en evaluering af projektet på <http://www.sosuc.dk/projekter/sundhed-paa-arabisk.aspx>.

- Projektet "Styrkebaseret læsning med læsestile" (IBC) har formidlet sine resultater på en konference om projektet og har produceret seks videofilm samt en manual, der demonstrerer hvordan man kan arbejde med forskningsbaseret læsestilsarbejde i undervisningen.
- Projektet "Den digitale arbejdsmappe" (Learnmark) har undervejs i hele projektperioden formidlet materialet til interesserede og delt det med andre skoler i alle netværk, på møder i udvalg og til konferencer (generelle undervisernetværk og faglige) som underviserne fra udviklingsgruppen har deltaget i.
- Projektet "Faget som drivkraft" (Kold College) har formidlet resultaterne på skolens hjemmeside under Udviklingsprojekter. Det gælder både for undervisningsmetoden og vejledningen.
- Projektet "Sammenhængende trin-1-uddannelse" (Tietgen) har formidlet sine resultater i pressemeddelelser samt avisartikler og der er afholdt informationsmøder for skoler i lokalområdet.
- Projektet "Praksisnær undervisning" (SoSu Syd) har formidlet projektresultaterne på interne og eksterne arrangementer.
- Projektet "Hvad så, kammerat, kommer du i morgen?" (Mercantec) har formidlet internt til alle afdelinger på skolen, så disse nu har kendskab til de materialer/vejledninger der er udviklet i regi af projektet. Eksternt er projektet formidlet i det skolesamarbejde, TSØ, som skolen indgår i.
- Projektet "Talforståelse som løftestang for fastholdelse" (Aarhus Købmandsskole) har formidlet sine resultater i form af flere forskellige vejledninger, som ligger på skolens hjemmeside.

Har projekterne udviklet en klar strategi for, hvordan projektresultaterne kan formidles, implementeres og på længere sigt forankres på institutionerne?

- Projektet "Sundhed på arabisk" (SoSu C) forankres på SoSu-assistentuddannelsen i form af et valgfag på 28 lektioner på første skoleperiode målrettet de særligt interesserede arabisktalende elever. På valgfaget vil der blive gjort brug af det materiale, som projektet har udviklet til undervisningen.
- Projektet "Styrkebaseret læsning med læsestile" (IBC) har udviklet planer for hvordan de udviklede resultater skal forankres i de deltagende skolars praksis. Alle eundervisere har således en handlingsplan for, hvordan de pædagogiske læsestilsværktøjer skal implementeres i undervisningen. Denne plan indgår i den enkelte medarbejders MUS-samtale, hvilket bidrager til at forankre projektets resultater på kort og på lang sigt.
- Projektet "Den digitale arbejdsmappe" (Learnmark). Arbejdsmappen forankres som fast arbejdsredskab, såvel i den afdeling hvor den er udviklet, Struktør & brolæggerafdelingen, som på skolens øvrige afdelinger efterhånden som der udvikles pædagogiske erfaringer med at bruge materialet.
- Projektet "Faget som drivkraft" (Kold College) iværksætter screeningstrategien som drift og varetages af de eksisterende koordinerende vejledere ved hver opstart. Vejledningsmetoden indarbejdes som drift og varetages primært af vejlederne og af kontaktlærerne. De eksisterende opstartssamtaler skal revideres, og elementer fra vejledningsstrategien skal indarbejdes. Vejledningsstrategien er desuden en del af skolens "Handleplan for øget gennemførelse". Skolen og de pædagogiske ledere arbejder på

at få "slip dig løs"-tankegangen i den faglige fokusering og den mere markante branche-/fag-synlighed til at leve i f.eks. skolens pædagogisk-didaktiske grundlag.

- Projektet "Sammenhængende trin-1-uddannelse" (Tietgen). Projektet har betydet, at der fremover implementeres en række erfaringsbaserede tiltag, der kan styrke indsatsen for udsatte elever:
  - Virksomheder (FAKTA) involveres tidligere og stærkere på grundforløb.
  - Projektets erfaringer bruges i udvikling af den kombinerede ungdomsuddannelse i samarbejde med en række andre erhvervsuddannelser.
  - Samarbejdsmodellen implementeres på hovedforløb.
- Projektet "Praksisnær undervisning" (SoSu Syd) forankrer den udviklede model for fastholdelse af udsatte elever. Modellen kommunikeres ud til alle skolens undervisere og anvendes som grundlag for fremtidig praksis på grundforløbet, ligesom skolen har taget initiativ til et AMU-kursus, der skal sætte praktikvejledere bedre i stand til at møde målgruppen på et mere kvalificeret grundlag.
- Projektet "Hvad så, kammerat, kommer du i morgen?" (Mercantec) har givet anledning til at alle udviklede materialer anvendes i det daglige arbejde på skolen. Termometeret og indikator-papiret anvendes af elevcoaches i arbejdet med frafaldstruede elever. Ved alle kontaktlærersamtaler benyttes den udviklede målsætningsmodel. Skolen har i forlængelse heraf – og i regi af Ny Nordisk Skole – ligeledes haft fokus på at sikre at underviserne tager ansvar for elevernes relationer. Alle afdelinger har etableret en plan for introforløb, hvor relationspædagogiske elementer indgår og alle har guiden med camp-værktøjerne til rådighed.
- Projektet "Talforståelse som løftestang for fastholdelse" (Aarhus Købmandsskole) har forankret det udviklede testsystem som fast procedure for optag af samtlige elever til HG på skolen. Alle elever testes før uddannelsesstart. Studievejlederne, klasselærere/teamledere samt lærere der ønsker det, kan få alle testresultater eller fortolkninger af disse. Ligeledes vil kurset "Matematik for livet" være et integreret tilbud til elever, der er udfordret på deres matematikfærdigheder.

Sammenfatning

Som tilfældet var for projekterne om bedre overgang til erhvervsuddannelse har projekterne om bedre fastholdelse i erhvervsuddannelse adresseret meget forskellige målsætninger.

Hovedparten af projekterne har haft fokus på at udvikle nye pædagogisk-didaktiske løsninger på undervisningsmæssige udfordringer med den udsatte elevgruppe (mere praksisnær undervisning, mere brancherelateret undervisning, mere fagligt fokuseret undervisning, undervisning med fokus på deltagerens etnisk-kulturelle forudsætninger og potentialer, bedre læse- og matematikundervisning og relationspædagogiske summer-camps). Projekterne har udviklet nye koncepter, modeller og materialer, der som udgangspunkt havde et ønske om i højere grad at kunne imødekomme målgruppens potentialer og ressourcer for derigennem at fastholde eleverne i uddannelse.

Afprøvningen af disse pædagogisk-didaktiske løsninger har i varierende grad givet de forventede effekter hvad angår fastholdelse. Kun to af disse projekter har i fuldt omfang

løftet den kvantitative side af målene, mens de øvrige har måttet konstatere at de enten var meget langt fra eller relativt tæt på at kunne gøre dette.

Årsagerne hertil er ikke entydige, men det er et gennemgående træk, at der mangler en forudgående analyse af målgruppen og dermed et mere indgående og præcist kendskab til målgruppens forudsætninger og problemstillinger. En sådan analyse ville formentlig også have resulteret i andre organiseringsformer.

Et enkelt projekt har haft fokus på at udvikle en ny teknologisk løsning, der var tænkt som det praktiske omdrejningspunkt for at forbinde teoretisk orienteret indlæring med den praktiske oplæring i virksomhederne. Dette projekt har ifølge sin egen evalueringsrapport ikke kunnet adressere den svage målgruppe præcist nok til at kunne få succes med en sådan løsning.

Udfordringer ifm. projektledelse

Som supplement til ovenstående evaluering er der gennemført to interviews med projektledere for enkeltprojekter med det formål at belyse de erfaringer projektlederne og skolerne har fået med at drive denne type projekter.

I det følgende gengives i – kondenseret form – udsagnene fra disse interviews. Efterfølgende drøftes disse udsagn i lyset af de erfaringer, satspuljeprojektets koordinator har gjort sig med at samle projektets tråde.

Skole 1

Hvilke centrale udfordringer har været knyttet til projektets drift?

Projektet har i det store hele været godt og har givet spændende resultater – ikke nødvendigvis de forventede, men afledt af projektet. Det har været udfordrende at skulle køre et projekt på skolen – fra ideskabelse over ansøgningsproces til praktisk udførelse. Og det har været udfordrende at få samlet lærerkræfterne – de nye arbejdstidsaftaler har gjort det vanskeliggere.

Det handler om at finde de rette lærere, der er motiverede for at ville ændre deres undervisning radikalt og turde gå nye veje. Motivationen for at involvere sig er vigtig. Det er bestemt ikke ligegyldigt, hvem der deltager. Det lykkedes at få de lærere med, som projektlederen gerne ville have med, og gennemføre det med ganske få ændringer undervejs. Ideen var at få samlet en fast kerne af lærere, der skulle gennemføre hele projektet, og det blev realiseret. Hvis der er for mange udskiftninger, giver det problemer med at kommunikere projektets ide klart nok.

Hvad har institutionen lært af at drive projektet?

Vi har fået virkelig spændende erfaringer med at lærerne arbejder intenst sammen om at planlægge og gennemføre helhedsorienteret undervisning, men dette er ikke uden videre muligt at overføre til drift. Måske bliver det lettere, når eud-reformen træder i kraft, for den understreger jo netop dette som et vigtigt tema. Projektet har været spændende fordi det har vist, at man kan arbejde på ganske andre måder end sædvanligt, og det ville være fint hvis dette kunne overføres 100 % til daglig drift, men det er vanskeligt.

Hvilke udfordringer er knyttet til implementering og forankring af projektresultaterne?

Vi ville gerne at de nye erfaringer kunne bruges mere udstrakt, men det er et kæmpe netværk af systemer og aftaler, der skal ændres, hvis det skal kunne lade sig gøre. Det kan opleves som lidt ærgerligt, at vi får gode resultater, men det er vanskeligt at overføre i stor skala. Det giver lidt modstand, når alle led skal tages i ed...

De lærere, der har været involveret i projektet, vil videreføre de gode erfaringer, vi har fået – f.eks. den helhedsorienterede undervisning. Ligeså er vejledningsdelen videreført i form af screening og nye vejledningsmetoder. Efter projektet involverer jeg mig mere som vejleder, i fester og elevarrangementer mv. og bruger mere gruppevejledning end jeg gjorde tidligere.

Hvilke anbefalinger har man evt. til ændringer af lignende projekters set-up og organisering?

Vi har diskuteret meget om ikke skolen burde have et stærkere forum, hvor ledere og medarbejdere sammen kunne drøfte, hvordan man kunne høste gevinsten af udviklingsarbejder, så de ikke blot bliver rapporter på hylde. Implementering skal tænkes markant ind fra starten og ledelsen skal være med på, at projektresultater skal leve videre. Den opbakning skal der til. Og der skal en ordentlig strategi til.

Resultaterne bliver nok formidlet på skolens intranet – i lettilgængelig form – men bliver nok ikke læst! Der bliver orienteret om projektet og dets resultater på lærermøder – meget kort – men det er vanskeligt at få det ud. Der burde være et videncenter, hvor områdets erhvervsskoler kunne dele erfaringer med at drive udviklingsprojekter.

Hvilke forhold ifm. projektets organisering og drift kunne evt. have givet et bedre udbytte?

Projektet har opnået at holde fokus på målsætningen hele vejen igennem – udfordringen var at få uddannelseslederen, skemalæggeren og lærerne med på at holde den faste lærergruppe som kernemedarbejdere på projektet.

Vi opnåede vores måltal og fik gode resultater mht. fastholdelse og mht. praktikpladser – nok fordi vi inddrog branchen så meget i vores arbejde. Den kontakt har været meget værdifuld.

Projektet er kørt relativt selvstændigt uden megen kontakt til de øvrige projekter i satspuljeindsatsen, men spørgsmålet er også om der er megen ide i det. Der skal være en tematisk overensstemmelse før man vil interessere sig for andres resultater og tilgange.

Det var godt at have et midtvejsseminar, hvor man kunne høre om de øvrige projekter, men der er vist kun et enkelt projekt, der har direkte indholdsmæssig parallelitet med vores.

Det er nok ikke realistisk, at man mødes i større udstrækning, men hvis man skal mødes skal det være mere tematisk bestemt. Der er meget store forskelle i intentioner, projektdesigns mv.

Måske kunne små nyhedsbreve have været gavnlige.

Projektt teknisk var det vanskeligt at få budgettet indtastet – og jeg savnede en kopi af det indtastede til senere brug. Det savnede jeg. Man kan ikke logge ind og se hvad man har tastet.

Ansøgningsfrister til denne slags projekter er for korte – det ville være bedre og give bedre projekter med længere frister.

Skole 2

Hvilke centrale udfordringer har været knyttet til projektets drift?

Den største udfordring har været, at projektet endte med at blive en sammenskrivning af to projekter. Det var svært at få til at fungere i praksis, hvilket betød at det kom til at fungere som to adskilte projekter. Det blev ikke et fuldt integreret projekt, men et projekt med to sideløbende indsats. Dette har også at gøre med at de personer, der har været hovedaktører på de to projekter, har haft en forskellig tilgang til arbejdet.

Hvad har institutionen lært af at drive projektet?

Vi har lært, at man skal være varsom med at slå to adskilte projekter sammen til et.

Og så har vi lært, at det er en meget vanskelig øvelse at opstille realistiske effektmål ift. budgetomfang. Vi formulerede effektmål som viste sig at være ude af takt med den forandring, vi realistisk set kunne forvente at opnå, hvilket jo er ærgerligt. Det er generelt også vanskeligt at estimere i hvilket omfang et enkeltstående projekt vil påvirke frafalds- mønstre generelt.

Dette betyder ikke, at vi ikke har fået udbytte af projektet – tværtimod – men vi har ikke fået det udbytte, vi havde formuleret i form af måltal. Vi har generelt undervurderet hvad det kræver af indsats for at flytte markant på en målgruppe som ”de udsatte unge”.

Den pædagogiske model vi har udviklet har efterfølgende faktisk vist sig at have god effekt, idet vi har anvendt den i en ny indsats efter projektets afslutning. Det betyder, at vi nu råder over en indsats vi kan sætte i værk, når et hold eller en klasse har vanskeligheder – og kan forvente effekt af denne indsats. Dette er et væsentligt resultat. Dette er kommunikeret ud til lærerne, men skal yderligere indarbejdes så det ligger klart ved opstarten august 2015.

Hvilke udfordringer er knyttet til implementering og forankring af projektresultaterne?

Vi har, fordi vi i projektet havde to afprøvninger af den pædagogiske model, haft mulighed for at justere undervejs, og det har givet mulighed for en styrket implementering. Vi har arbejdet med at bruge den udviklede pædagogiske model mere målrettet og direkte på målgruppen af udsatte unge, fordi vi såat modellen ikke havde tilstrækkelig effekt, hvis

de elever der indgik i den, ikke var fra samme hold eller klasse. Det har været en vigtig erkendelse.

Vi betragter det sådan, at vi nu har en meget tydelig strategi for hvordan vi vil implementere og forankre projektets resultater internt. Det er vanskeligere at overskue om og hvordan vi kan formidle vores resultater videre til andre skoler – det tænker vi meget over og arbejder meget med. Vi tænker det sådan, at mange af de metoder vi har udviklet må kunne bruges på den gruppe af unge, der får et uddannelsespålæg. Dette er godt i tråd med, at vi skal udvikle og gennemføre en sommerskole for elever, der er på vej i erhvervsuddannelse.

Hvilke anbefalinger har man evt. til ændringer af lignende projekters set-up og organisering?

Det har måske været en lidt svær konstruktion med en styregruppe i UVM og en ekstern konsulent som tovholder. Det havde nok kunnet fungere mere smidigt, hvis projektlederen havde flere selvstændige beføjelser.

Ansøgningsfristen var ret kort, men det er vi vant til fra andre udviklingsprojekter.

Hvilke forhold i f. m. projektets organisering og drift kunne evt. have givet et bedre udbytte?

Projektet løb undervejs ind i en ny virkelighed på erhvervsskolerne – i kraft af OK13 – hvilket har gjort det virkelig svært at drive projekter i denne periode. Der er så mange ændringer undervejs, ikke mindst med den nye eud-reform, og det gør det svært at designe og planlægge projekter af denne type, når man ikke kender vilkårene hele vejen rundt. Det er et vilkår vi må leve med, men det gør det svært at køre projekter.

Koordinators vurdering af projektorløbet

Set fra koordinators position har satspuljeprojektet været et ret komplekst projekt, der dels pga. af sit dobbelte formål – at udvikle såvel bedre overgangspraksis som bedre fastholdelsespraksis – dels pga. af de mange varierende delmålsætninger har været ganske udfordrende, men også lærerigt i et projektledelesperspektiv.

Koordinator har løbende samarbejdet med Undervisningsministeriets styregruppe om annoncering af ansøgningsrunder, behandling af indkomne ansøgninger, løbende sparring med det samlede projekts mange delprojekter, afholdelse af midtvejs- og afslutningskonference samt evaluering og afrapportering.

Styrken ved projektets set-up har klart været dets mangfoldighed og de mange ideer, der er bragt i spil, er blevet afprøvet og vurderet. Svagheden har måske været, som også påpeget ovenfor, at den enkelte projektholder ikke følte sig som led i et større projekt, når man

ser bort fra den fælles informationsformidling via Dropbox og de fælles status- og afslutningsseminarer.

Nogle af de mest udtalte svagheder ved projektet har været det manglende målgruppefokus. Flere projekter har tydeligvis ikke haft et så tilstrækkeligt klart billede af, hvad det vil sige af løfte den svage målgruppe, at man har kunnet designe relevante indsatser.

Samtidig kan det undre, at flere enkeltprojekter giver udtryk for, at det ikke er muligt at overføre udviklede projektresultater til drift – som formuleret i interviewet med skole 1 ovenfor – idet forankringsperspektivet netop var en klar præmis for bevilling.

Det må antages at en stærkere fælles ramme omkring delprojekterne (fx opdelt på overgangs- og fastholdelsesprojekter), hvor projektholderne kunne sparre med hinanden og med koordinator/styregruppe, ville have kunnet løfte projekterne; men når dette er sagt, må det tilføjes, at flere projektholdere selv har tilkendegivet, at det ofte er vanskeligt at afse tid til eksternt relationsarbejde udover projektets egen drift.

Projektet har – som andre projekter med en længere udstrækning – været påvirket af en del udskiftninger af lokale tovholdere, kontaktpersoner og projektmedarbejdere, men ikke i en grad der samlet set må vurderes at have haft negativ indflydelse på projektresultatet. Hertil kommer at flere store reforminitiativer undervejs i projektperioden har udfordret flere af de deltagende institutioner og sat nye, omfattende dagsordener der har krævet omorganisering og nytænkning.

Dette har dog ikke kunnet ændre på den kendsgerning, at alle deltagende projektholdere har været dedikerede til de målsætninger der var udgangspunktet og – set fra koordinators position – har fungeret som stabile og konstruktive samarbejdspartnere.

Unge på tværs

Som nævnt ovenfor blev projektet *Unge på tværs* udskilt som et større sammenhængende delprojekt, forankret i UU DANMARK.

En mere detaljeret præsentation af projektets indhold, udfordringer og formidlingsaktiviteter findes i bilagsafsnittet *Unge på tværs* (s. 56).

Her præsenteres først i kort form projektets målsætninger og resultater.

Målsætninger

Projektets målsætning var – gennem 11 tematiserede delprojekter – at bidrage til at udvikle og implementere metoder for at styrke unges overgang til en erhvervsuddannelse, enten direkte fra grundskolen eller fra andre positioner.

Resultater

Projektet har udviklet en lang række vejledningsfaglige og organisatoriske værktøjer, modeller og inspirationsmaterialer, der er samlet og formidlet i en sammenhængende publikation BROEN.

De enkelte produkter fra delprojekterne er vurderet af et forskerteam fra Aarhus Universitet/DPU, der har kunnet konstatere et højt fagligt niveau og en stærk vejledningsfaglig tænkning på tværs i projektet.

Projektet har ikke entydigt kunne måle på den effekt de gennemførte delprojekter har haft på overgang til og fastholdelse i erhvervsuddannelse, men vurderer at 40-50 % af målgruppen vælger eud efter endt forløb og at der er en fastholdelsesgrad på 75-85 % generelt for projekterne.

Samlet evaluering af *Unge på tværs*

Som det var tilfældet for enkeltprojekterne, er det relevant at holde projektets resultater op imod de overordnede intentioner med satspuljeprojektet. De evalueringsspørgsmål, der således må besvares er følgende:

- Har projektet udviklet de nye og kvalitative løsninger til bedre praksis, det har haft som målsætning at udvikle vedrørende vejledningsmetoder og -praksis?
- Har projektet formået at indløse de kvantitative målsætninger?
- Har projektet formået at fastholde et klart fokus på målgruppen for satspuljeindsatsen?
- Har arbejdet været organiseret, så det har fremmet et positivt out-come af projektet?
- Har projektet formidlet resultater, så andre aktører kan få gavn af dem?

- Har projektet udviklet klare strategier for, hvordan projektresultaterne kan formidles, implementeres og på længere sigt forankres på institutionerne?

Disse spørgsmål behandles i det følgende.

Har projektet udviklet de nye og kvalitative løsninger til bedre praksis, det har haft som målsætning at udvikle vedrørende vejledningsmetoder og -praksis?

Unge på tværs er blevet fulgt af et forskerteam fra Aarhus Universitet/DPU, der har været tilknyttet projektet i hele projektperioden.

I forbindelse med projektets slutrapportering har forskerteamet vurderet projektets kvalitative aspekter og konkluderet, at *Unge på tværs* har bidraget til bevidsthed omkring vejledningsfagligheden i de enkelte projekter og sat fokus på, hvor og hvordan vejledningsfagligheden bidrager, samt hvor og hvordan samarbejde med andre fagligheder er hensigtsmæssig. Denne bevidsthed har resulteret i en bred vifte af innovative slutprodukter.

Det må således konkluderes, at projektet hvad dette evalueringskriterium angår, har indløst sin målsætning.

Har projekt formået at indløse de kvantitative målsætninger?

Mht. projektets kvantitative målsætninger er der gennemført en ekstern evaluering af *Unge på tværs* ved den tilknyttede evaluator.

Af projektets slutrapport fremgår det, at der har været betydelige vanskeligheder med at tilvejebringe et datagrundlag der kan give en sikker viden om projektets kvantitative effekter:

*"Kvantitative evalueringen af samlede effekter, med referencegrupper var ikke mulig. Til gengæld havde en del af projekterne målinger på resultatet af deres projekter, og nogle en før og eftermåling i deres selvevaluering. Seks ud af elleve projekter har målt på valg af uddannelse efter forløbet og de målinger der har kunnet foretages lokalt har vist at gennemsnitlig 40-50 % af målgruppen vælger EUD efter endt forløb, og at der er en fastholdelsesgrad på 75-85 % generelt for projekterne. Der er ikke rapporteret et frafald i forløbene. I de projekter, hvor der er målt, vælger mindst 72 % med sikkerhed en uddannelse. Andelen som vælger EUD svinger mellem 16-74 %, og andelen der vælger anden uddannelse svinger mellem 0-75 %."*¹

Til trods for det usikre datagrundlag, er vurderingen således, at *Unge på tværs* har haft en god fastholdelsesgrad i de enkelte delprojekter.

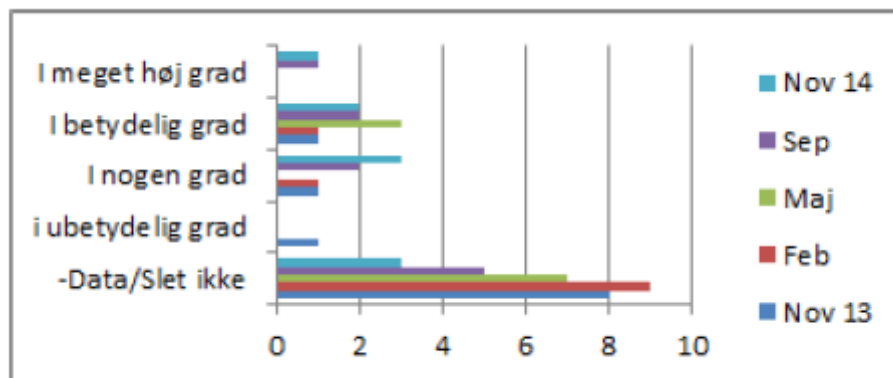
Ud over denne samlede vurdering, har projektet gennemført et survey med det formål at belyse effekten af at arbejde med UEA-undervisningen, dvs. undersøgt om effekten af indsatsen vedr. UEA har været at flere elever vælger erhvervsuddannelse. Resultatet af dette survey er følgende²:

---

¹ Evaluering *Unge på tværs*, s. 16

² Evaluering *Unge på tværs*, s. 6

Har jeres projekt haft effekt så flere i målgruppen vælger eud?

2/3 af projekterne rapporterer således, at de gennemførte projekter har betydet at flere i målgruppen vælger eud.

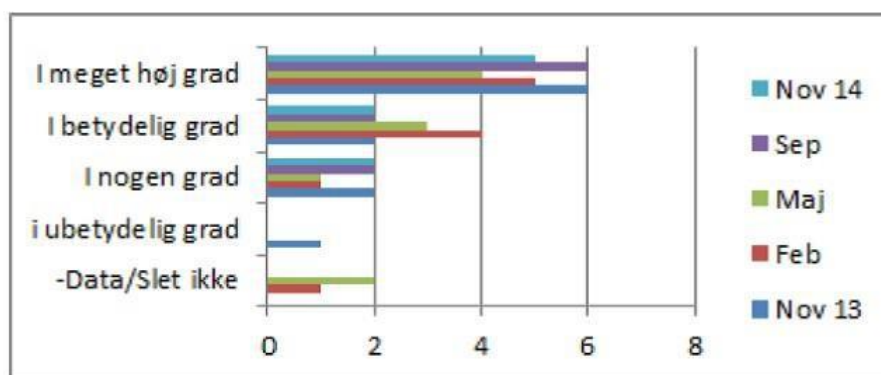
På baggrund af disse analyser, må man konkludere at *Unge på tværs* i høj grad har bidraget til opfyldelsen af dette evalueringskriterium.

Har projektet formået at fastholde et klart fokus på målgruppen for satspuljeindsatsen?

Mht. besvarelsen af dette evalueringsspørgsmål har den eksterne evaluator tilknyttet *Unge på tværs* i et survey spurgt projekterne, om de selv vurderer at de har haft fokus på målgruppen.

Resultatet er som følger³:

Har jeres projekt fokus på målgruppen?

³ Evaluering *Unge på tværs*, s. 6

Evaluators kommenterer dette på følgende måde:

*"Generelt ser det ud til at projekterne selv mener, at de lever op til kravet idet den laveste score er 'i nogen grad'. Enkelte af projekterne har inddraget ressourcestærke elever i projekterne, for bl.a. at tilføre kapacitet, hvilket kan have indflydelse på svarene."*⁴

Evalueringsskriteriet er således opfyldt.

Har arbejdet været organiseret, så det har fremmet et positivt out-come af projektet?

Dette spørgsmål adresseres direkte i slutrapporten for projektet, hvor det konkluderes at:

- Samlet set bestræbte *Unge på tværs* sig på at understøtte procesforbedringer og en forandringsproces henimod en landsdækkende god praksis for udviklingsindsatser på vejledningssektoren.
- Overordnet konstateres det, at der er etableret grobund for at kunne gennemføre tilsvarende fremtidige indsatser på en effektiv og målrettet måde, omfattende at kunne inkludere nye aktører i denne praksis. I løbet af processen blev observeret en markant udvikling hen imod en øget fælles forståelse for projektdrift, med stigende opmærksomhed på egne resultaters betydning for generel og landsdækkende praksis.
- Sammenholdt med andre større indsatser i eud, er det projektkoordinatorers vurdering, at UU-projekterne i starten udviste en relativt begrænset projektmodenhed, målt op imod den stringens og effektivitet, som der ellers kan iagttages hos indsatser på sammenlignelige sektorer med menneskelige forandringsprocesser i centrum.
- Muligvis skyldtes den generelt lave projektmodenhed, at de fleste projekter fortrinsvis relaterede til lokale forhold og dermed i begrænset omfang relaterede til en bred landsdækkende udvikling.
- Som en relativ ung profession har UU sideløbende med egen identitetsudvikling været genstand for flere gennemgribende reformer og dermed været naturligt optaget af forandringsprocesser. Der spillede også aktuelle ydre faktorer ind, som i starten af indsatsen var uforudsigelige. Således ventede UU-centrene eud-reformen og dermed en vejledningsreform. Da reformen blev en realitet i februar 2014, blev denne genstand for videre drøftelser og i efteråret 2014 anledning til at omlægge UU-driften til de nye mål og konditioner, inkl. omlægning af personaleressourcer. Også de tætte samarbejdspartnere, folkeskolerne og eud, var stærkt berørte. Ret afgørende betød de nye overenskomster på folkeskoleområdet, at grundskolernes overskud til at engagere sig i udviklingsprojekter blev begrænset.
- På trods af genvordighederne, udviste projekterne generelt stort ansvar over for deres projektmål og forpligtelser, hvilket dokumenteres af de afsluttende projektrapporter og faglige slutprodukter. Samtidig øjnede projekterne nytteværdien af deres arbejde, også under de nye vilkår for vejledning.

På denne baggrund må det konstateres, at evalueringsskriteriet er opfyldt.

---

⁴ Evaluering *Unge på tværs*, s. 6

Har projektet formidlet resultater, så andre aktører kan få gavn af dem?

Dette evalueringsspørgsmål kan besvares via den behandling det har fået i slutrapporten for *Unge på tværs* med tilhørende evalueringsrapport.

Det fremgår således af rapporten, at *Unge på tværs* har haft en omfattende formidlingsstrategi, der består af følgende elementer:

- Websitet <http://ungepaatvaers.dk/> har været omdrejningspunktet, med repræsentation af alle projekter, annoncering af mellemresultater og BROEN. I perioden 10/09/2013-01/01/2015 har sitet haft 20.463 sidevisninger af 3.062 brugere, med gæster fra 174 byer jævnt fordelt i hele Danmark. I gennemsnit har hver besøgende brugt ca. fire min. pr. besøg og klikket sig ind på 3,5 sider.
- I alt 15 månedlige infobreve fra projektkoordinator til samtlige deltagere.
- 3 udvekslingsseminarer og et webinar, ca. 28 deltagere pr. seminar med repræsentation af stort set alle projekter hver gang, inkl. inddragelse af eksterne oplægsholdere: Uddannelsesleder fra handelsskole, forskerbidrag om undersøgelsesmetoder, projektleder fra sundhedsvæsen om relationel koordinering.
- 5 kvartalsvise online surveys, til besvarelse af de 11 projektledere, med formålet om at monitorere den løbende progression i *Unge på tværs* og samtidig at opnå projektlederens fokus på centrale punkter i indsatsen. Indeholdt desuden et par spørgsmål om effektivitet til evaluatorens dataindsamling.
- Udsolgt midtvejsarrangement "Unge på tværs flasher", marts 2014 med 45 deltagere og udsolgt slutkonference, 9. dec. 2014, Brabrand med 155 deltagere.
- Bilaterale møder og udveksling blandt projekterne, hvor især enkelte projekter har været aktive.
- Indsamling og publicering af materialer og cases fra projekterne via ungepaatvaers.dk.
- Et tilknyttet forskerteam, bestående af Rie Thomsen, Aarhus Universitet, og tre studerende med studier på vejledningsområdet.
- Løbende information om *Unge på tværs* i UU DANMARKs eksterne nyhedsbrev, UU Posten, som månedligt udsendes til ca. 2000 abonnenter.
- Løbende information og formidling af delresultater i UU DANMARKs interne nyhedsbrev, Vejledernyt, som månedligt udsendes til ca. 1000 vejledere.
- Løbende publicering og formidling på UU DANMARKs hjemmeside uudanmark.dk⁵

På denne baggrund konkluderer den eksterne evaluatør:

"Projekterne har i stor udstrækning gennemført en struktureret interessentanalyse ved projekternes start. Denne analyse har projekterne bl.a. benyttet til at udarbejde en kommunikationsplan. I forbindelse med delrapporteringen marts 2014 svarer alle på nær UU Center syd, at de har en helt eller delvis færdig kommunikationsplan. Formidlingen har været en prioriteret aktivitet, og specielt de centralt styrede og prioriterede aktiviteter har været omfattende. De enkelte projekter har derudover i stor udstrækning også gennemført formidlingsaktiviteter, der primært er afstemt efter interessenter og projekternes indhold. De kvantitative tal på de centrale aktiviteter fremgår af slutrapporten."⁶

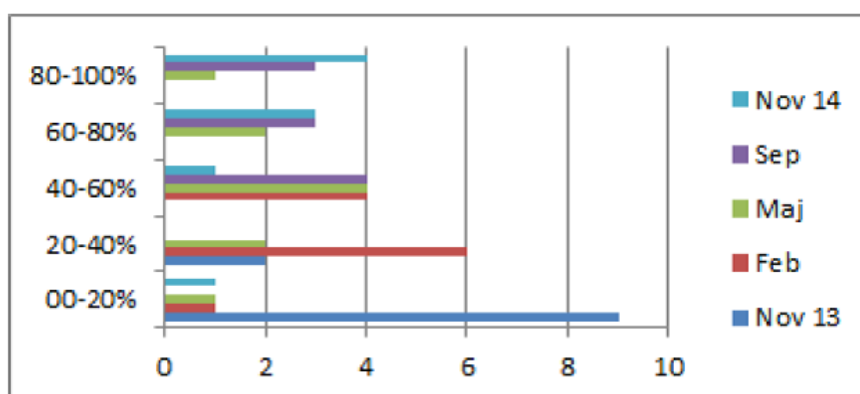
⁵ Slutrapport *Unge på tværs*, s. 20

⁶ Evaluering *Unge på tværs*, s. 7

Har projektet udviklet klare strategier for, hvordan projektresultaterne kan formidles, implementeres og på længere sigt forankres på institutionerne?

Dette evalueringsspørgsmål kan belyses vha. det survey, den eksterne evaluator på *Unge på tværs* har gennemført, idet følgende er undersøgt⁷:

På nuværende tidspunkt har vi sikret den fortsatte organisatoriske forankring af vores resultater i egen institution

Den eksterne evaluator bemærker til dette:

*"Projekternes opfattelse af, hvor langt de er med forankringen, svarer helt til forventningen. I slutningen af forløbet rapporterer alle, at de har projekterne mindst 50 % implementeret og forankret i organisationen. Dette resultat understøttes af den fortsatte aktivitet på UPTs hjemmeside, og at flere af projekterne har fået eller benytter egne ressourcer til forsættelse af aktiviteterne efter det støttede projekts ophør (se også UPT slutrapport)."*⁸

Med dette resultat må man altså konkludere, at evalueringskriteriet er opfyldt i tilfredsstillende omfang.

⁷ Evaluering *Unge på tværs*, s. 7

⁸ Evaluering *Unge på tværs*, s. 7

Bilag

Projekter om bedre overgang til erhvervsuddannelse

Projektet "Fra sprogcenter til erhvervsuddannelse" (EUC Nord)

Formål

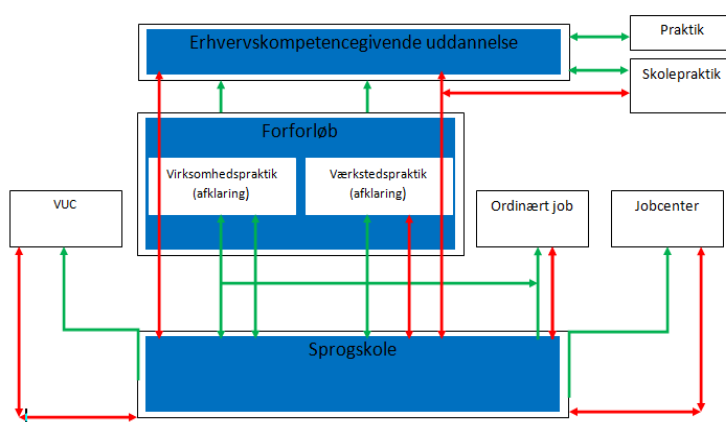
Projektets formål var at udvikle en ny model for brobygning fra sprogcenter til (erhvervs)uddannelse samt at etablere samarbejde mellem de aktører, der indgår i og omkring de unges overgang fra sprogcenter til (erhvervs)uddannelse samt undervejs i deres (erhvervs)uddannelse, ligesom projektet ønskede at udvikle indsatser ("efterværn") for at støtte de unge efter afsluttet uddannelse.

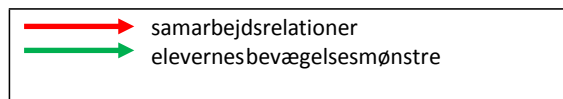
Projektets forventning var, at 34 unge ville deltage i projektaktiviteten, at 32 af disse ville få udarbejdet en personlig motiveret uddannelsesplan, og at 22 deltagere ville gennemføre et grundforløb, finde en praktikplads eller deltage i skolepraktik.

Resultater

Projektet har via samarbejde med mellem EUC Nord's sprogcenter, UU Hjørring, Jobcenter Hjørring og SoSU Nord udviklet en model for, hvordan unge med anden etnisk baggrund end dansk kan styrkes i deres overgang fra sprogskole til erhvervsuddannelse.

Modellen ser ud som følger:

Der er pr. januar 2015 indsluset 37 deltagere i projektet, hvoraf de 26 nu er udsluset.

Heraf har 16 deltagere påbegyndt uddannelse, 13 af disse en erhvervsuddannelse, mens tre er startet på VUC. 11 deltagere er stadig aktive i projektet, mens den resterende del enten er sygemeldte eller kommet i job.

Målsætningen mht. antal indslusede deltagere i projektet er således nået, mens målsætningen om at 22 deltagere ville gennemføre et grundforløb (endnu) ikke er nået, men kan teoretisk set nås, hvis de 13 der har påbegyndt erhvervsuddannelse fuldfører grundforløbet og mindst ni af de stadig aktive deltagere også fuldfører.

Udfordringer undervejs

Det har krævet et stort og engageret samarbejde mellem projektets tovholder og sagsbehandlere fra kommunerne ift. at sikre økonomi, når deltagerne skal starte uddannelse. De er ofte forsørgere og har derfor typisk store udgifter – dette har der også været arbejdet med i projektforløbet. Nogle af deltagerne har i samarbejde med respektive sagsbehandlere fået revalidering til efterfølgende uddannelse. Visitationen er foregået via sagsbehandler og visitationsskema til tovholder på satspuljeprojektet.

Hvad angår projektsamarbejdet har det vist sig som en stor udfordring at skulle udarbejde fælles undervisningsplaner med undervisere fra både SOSU Nord og EUC Nord – det kræver en stor indsats ledelsesmæssigt, og det forudsætter, at deltagerne synes at ideen er god og er villige til at gå i gang med at planlægge og prøve noget nyt i et større samarbejde. Yderligere viste det sig, at forskelle i arbejdstidsaftaler også kunne give problemer.

Forankring og formidling

Der vil være mulighed for at implementere projektet som et fast tilbud, såfremt kommunerne ønsker en indsats i forhold til at gøre tosprogede uddannelsesparate. Men de eksisterende taxameterbaserede tilbud kan ikke stå alene ud fra de opnåede resultater. Det vil kræve, at der er et kommunalt engagement.

Projektets resultater er formidlet til de nordjyske erhvervsskoler, VEU-centre, beskæftigelsesregionen og jobcentercheferne i de nordjyske kommuner. Dette vil kunne inspirere til fortsat udvikling af indsatser, som kan få de tosprogede involveret i at nå de nationale mål om at gå fra ufaglært til faglært.

Projektets resultater findes her: http://fou.emu.dk/offentlig_show_projekt.do?id=204732

Projektets selvevaluering

Projektets egen evaluering peger på, at den udviklede brobygningsmodel mellem sprogskole og erhvervsuddannelse har virket efter hensigten, og at det er lykkedes at få det ønskede antal deltagere ind i projektet (37) og 84 % af deltagerne videre i uddannelse eller job.

Samtidig vurderes det som en klar gevinst, at projektet har formået at udvikle nye pædagogiske tilgange til undervisningen af de etniske unge omfattende koncepter for mere differentieret undervisning med refleksive principper som grundlag for deltagernes selvforståelse og udvikling.

Projektet "Personlig vejleder i overgangen til erhvervsuddannelse" (Vestre Skole, Middelfart)

Formål

Projektet har haft til formål at yde en guidet personlig støtte til udsatte elever i overgangen fra folkeskole til erhvervsuddannelse.

Målgruppen har været elever i den særlige klasse "Dråben" samt elever fra skolens 9.klasse, der i særlig grad vurderes at have behov for særlig støtte i overgangen.

Udover GPS'en (Guidet Personlig Støtte) har projektet arbejdet med følgende indsatser:

- Overleveringsmøder
- Særlige aftaler i opstart på eud
- Følgeskab og hjælp til praktik
- Lektiehjælp
- SMS-kontakt
- Støtte ved afbrudte forløb
- UU-vejledning

Projektet havde en målsætning om, at 50 % af eleverne skulle fastholdes i uddannelse.

Resultater

Projektets kvantitative målsætning er blevet opnået, idet 80 % af de 15 elever, der indgik i projektet, er blevet fastholdt i uddannelse.

Kvalitativt betraget har projektet udviklet en model for hvordan man med en kombination af en "GPS-vejleder" og de øvrige redskaber kan understøtte udsatte unge i overgang fra grundskole til erhvervsuddannelse.

Udfordringer undervejs

Tværfagligheden har været et bærende element i projektet og fundamental for at indsatsen i høj grad er lykkedes. Det har været afgørende, at viden omkring den unge er blevet delt mellem de involverede parter, og at der dermed har været tale om en helhedsorienteret indsats i fastholdelsesaktiviteterne samtidig med at den unge ikke har stået i situationer, der har gjort det nødvendigt at skulle oprulle sin livssituation for nye aktører.

Dialogredskaberne "Styrkekort" og "Dialogredskab til vurdering af uddannelsesparathed" (se evt. <http://www.uddannelsesparathed.net/>) har indgået som en del af den UEA-undervisning, der er gået forud for valg af ungdomsuddannelse og som et gennemgående værktøj i en række vejledningssamtaler. Ligeledes har de vejledningsaktiviteter, der har fundet sted i klasserne været af stor betydning.

Forankring og formidling

Det vurderes, at GPS-funktionen (i sammenhæng med de øvrige værktøjer) vil blive et værktøj, der fremover anvendes bredt i kommunens strategi for at flere unge får en god overgang til erhvervs-/ungdomsuddannelse. Den kommunale forvaltning er i færd med at behandle et forslag om at udbrede og implementere resultaterne fra projektet i stor skala.

Projektets resultater er formidlet, dels til det landsdækkende netværk UU-centrene har, dels via den skolekonsulent, der er tilknyttet Vestre Skole.

Projektets resultater findes her. http://fou.emu.dk/offentlig_show_projekt.do?id=233787

Projektets selvevaluering

Projektholder vurderer selv, at projektet har været ganske succesfuldt, idet det har vist sig, at GPS-vejlederen i samspil med de øvrige værktøjer har formået at fastholde 80 % af en gruppe meget svage elever i uddannelse – fordi der er givet en særlig og målrettet personlig

støtte i overgangsfasen.

Projektet "Styrkelse af overgangsvejledning for unge med udviklings- og adfærdsdiagnoser" (EUC Nordvest)

Formål

Projektet har haft til formål at give elever med adfærds- og udviklingsdiagnoser (ADHD og ASF) en bedre overgang til erhvervsuddannelse ved at styrke samarbejdet med UU, produktionsskoler og specialskoler samt ved at koordinere indsatsen for disse elever gennem to ressourcepersoner, der kan få en tæt relation til de udsatte elever og deres familier.

Projektets kvantitative målsætning var, at tre diagnose-elever skulle gennemføre grundforløbet.

Resultater

Ved projektstart i 2012 søgte tre elever med diagnoser ind på indgangen *Mad til mennesker*, og det er disse tre elever, projektet har haft fokus på.

Projektet har udviklet følgende indsatser:

- Brobygning for specialskole-elever, hvor diagnose-elever kan få indsigt i virkeligheden på en teknisk skole.
- Kombinationsforløb for produktionsskoleelever, som kan deltage i meritgivende aktiviteter på grundforløbet på erhvervsskolen.
- Introduktionsforløb for kommende elever, hvor UU, lærere fra leverende skoler og erhvervsskolelærere tager hånd om udsatte elever.
- Intromøder, hvor kommende elever med forældre introduceres til erhvervsskolen og de nødvendige støtteforanstaltninger aftales.
- Før-første-skoledag, hvor elever får mulighed for at få styr på praktiske forhold
- Pædagogikken, hvor der er udviklet en skabelon for god undervisningspraksis, ligesom der er beskrevet en kostpolitik.
- En strategi for, hvordan elever der ikke kan gennemføre grundforløbet, kan vejledes til alternative veje (STU, EGU).

Mht. den kvantitative målsætning er status den, at en af de tre elever der indgik i projektet, har en bestået grundforløbseksamen, mens to har fået bevis for gennemført grundforløb uden eksamen.

Lærernes vurdering er, at den ene af de to elever uden grundforløbsbevis vil kunne gennemføre en erhvervsuddannelse på sigt, mens dette ikke er tilfældet for den anden.

Eleven med grundforløbsbevis er fortsat i gang med en erhvervsuddannelse.

Udfordringer undervejs

Projektet har igennem projektperioden arbejdet med at reflektere over de løbende udfordringer i form af "forskningscirkler", hvor forskellige fagprofessionelle har drøftet de pædagogiske og vejledningsmæssige udfordringer, der er knyttet til at håndtere målgruppen.

Projektets fremdrift har været påvirket af en ny arbejdstidsaftale, der har betydet at de lærere, der var udset til at indgå i projektet, har måttet flytte fokus fra udvikling til undervisning.

Forankring og formidling

Projektets resultater var tænkt forankret på følgende måde:

- Fortsat tæt personlig kontakt til UU-vejlederne i Thy og på Mors og til kommunale mentorer.
- Fortsat tæt planlægning af både brobygningsforløb med specialskole og kombinationsforløb med Morsø Produktionsskole, fortrinsvis på små hold og i særlige tilfælde som

individuelle forløb.

- Hot-spots i foråret for hver enkelt tekniske indgangs lærere og senere sparring mellem faglærerne og ressourcepersonerne.
- Intromøder for eleven og familien.
- Før-første-skoledag udbredes til alle tekniske indgange.

På grund af flere langtidssygemeldinger i lærergruppen og udfordringer i f. m. reformimplementering er forankringen af projektræsultaterne imidlertid stillet i bero.

Projektet forventer at formidle sine resultater i foråret i form af møder på de forskellige indgange, hvor projektholderne fortæller om projektets resultater og diskuterer afdelingens aktuelle spørgsmål i relation til at udvikle bedre praksis vedrørende overgange.

Projektets resultater kan findes her:

http://fou.emu.dk/offentlig_show_projekt.do?id=204730

Projektets selvevaluering

Projektet vurderer selv, at de udviklede overgangsmodeller og den tilhørende pædagogiske kompetenceudvikling af lærere/vejledere repræsenterer et markant fremskridt for skolen mht. at håndtere elever med diagnoser. På trods af den relativt spinkle målgruppe, har alle deltagende elever gennemført et grundforløb, dog kun en enkelt med bevis herfor.

Projektet "Stil skarpt" (UU Nordvestsjælland)

Formål

Formålet med projektet var at udvikle en ny vejledningsmetodik, der med udgangspunkt i unges produktion af film om egne livserfaringer skulle motivere unge for at få indblik i og motivation for en erhvervsuddannelse.

Projektet har med udgangspunkt i henholdsvis 10 og 12 udsatte unge og med bistand fra professionelle filmfolk arbejdet med at kombinere filmproduktion med individuel og kollektiv vejledning.

Målsætningen var, at 80 % af de unge ville påbegynde en erhvervsuddannelse og at 75 % af disse efterfølgende ville gennemføre uddannelsesforløbet.

Resultater

Projektet har udviklet en ny vejledningstænkning, hvor UU-centrets vejledere i tæt samspil med filmfolkene har tænkt og praktiseret vejledningen af de unge i nye og mere appellerende former.

Den ny vejledningspraksis er blevet taget godt imod blandt de unge, ligesom UU-centrets vejledere har oplevet projektet som et udviklende kompetenceløft.

Mht. den kvantitative målsætning er denne ikke opnået, idet status pr. januar 2015 er:

Forårets 10 elever:

- En elev går i 10. klasse på en efterskole.
- Syv elever går på produktionsskole.
- To elever går på eud-grundforløb.

Efterårets 12 elever:

- En elev går i 8. klasse.
- Ni elever går i 9. klasse.
- En elev går i 9. klasse i et særligt kompetenceforløb (et forløb for unge der ikke kan være i normalskolen).
- En elev er flyttet fra området, og status er ukendt.

Projektholder betoner dog, at denne måling er den første og meget tidlige pejling af projektets kvantitative resultater, og at man vil følge elevgruppen nøje m.h.p. at belyse dens fortsatte uddannelsesmæssige bevægelser, herunder overgang til erhvervsuddannelse.

Udfordringer undervejs

Hverken gruppevejledning eller individuel vejledning bør stå alene i forhold til denne målgruppe. Det er netop kombinationen af forskellige vejledningselementer og samspillet med filmproduktionen som katalysator for refleksion og dialog, som giver et succesfuldt vejledningsforløb.

Det er hårdt arbejde i de to uger det står på, hvor de unge skal fastholdes i arbejdet med filmproduktionen, så de oplever succesen med at gøre et produkt færdigt. Men relationen der opbygges er super til at drøfte ikke kun filmens indhold og produktion, men også at arbejde med de unges valgkompetence.

Forankring og formidling

Udviklingsprojektets succes på det kvalitative plan har betydet, at man fremover fortsætter med at anvende denne tilgang i vejledningsarbejdet med udsatte unge i UU.

De færdige filmprodukter er blevet præsenteret i den lokale biograf, og UU-centeret har taget initiativ til en lang række formidlingsaktiviteter (artikel, info i netværket etc.), der skal gøre metoden kendt i vejledningsmiljøerne i Danmark.

Projektets resultater findes her:

<http://materialeplatform.emu.dk/materialer/bogkort/88525025>

Projektets selvevaluering

Projektet vurderer, at forløbet har været yderst succesfuldt, hvad angår udviklingen af en vejledningspraksis, der inddrager og involverer de unge i en mere omfattende forstand end gængs vejledning. De unge har været meget motiverede for projektet, og UU-centrets vejledere har oplevet det som givende og udviklende for deres praksis.

Projektet har ikke nået sine måltal hvad angår andelen af unge, der var forventet at have påbegyndt erhvervsuddannelse, hvilket man tilskriver det forhold, at deltagerne i efterårsforløbet stadig går i grundskolen og at mange af projektdeltagerne skal omkring produktions-skolen inden de kan påbegynde erhvervsuddannelse.

Projekter om bedre fastholdelse i erhvervsuddannelse

Projektet "Sundhed på arabisk" (SoSu C)

Formål

Projektets formål har været at udvikle en uddannelsespraksis, der fastholder etniske minoritetsunge i social- og sundhedsuddannelserne gennem en videreudvikling af de modersmålskompetencer og den kulturelle viden, eleverne bringer med sig ind i uddannelsen, sådan at de får oplevelsen af at kunne noget særligt. Derudover har formålet været at bidrage til en social- og sundhedsfaglig praksis, der er relateret til en stadig mere sproglig og kulturelt mangfoldig brugergruppe.

Projektet har med dette som udgangspunkt udviklet et særligt valgfag på 30 lektioner, hvor 14 elever er blevet trænet i modersmålskompetencer/kulturelle kompetencer med grundlag i en scenariepædagogisk tænkning.

Projektets succeskriterium var, at 80 % af eleverne skulle opleve, at deres særlige kompetencer ville gøre en forskel i det praktiske arbejde.

Resultater

Eleverne tilkendegiver klart, at de kompetencemæssigt er kommet styrket ud af projektet. De giver i deres evaluering udtryk for et stærkt ønske om at projektet fortsætter. Enkelte elever har ønsket at læse videre på uddannelser som f.eks. en af SDU planlagt master-uddannelse i "Sundhed på arabisk" eller indgå i det "Etniske ressource team" i Region Hovedstaden.

Målsætningen om at 80 % af eleverne skulle opleve at deres erhvervede kompetencer gør en forskel, vurderes at være nået.

Udfordringer undervejs

Eleverne har undervejs i projektet manglet et tættere samspil mellem skolen og praktikken, hvilket har haft indflydelse på det ene ben i projektet, nemlig afprøvningen af mentorkompetencer i praktikken; men i forhold til det andet ben, at eleverne efter endt projekt skulle have en følelse af at kunne noget særligt, og på den måde have fået ekstra læringskompetencer, har det ikke haft nogen indflydelse.

Forankring og formidling

Projektet forankres på SoSu-assistentuddannelsen i form af et valgfag på 28 lektioner på første skoleperiode målrettet de særligt interesserede arabisktalende elever med titlen "Sundhed på arabisk". Ideen med denne måde at forankre projektets erfaringer på, er fortsat at styrke elevernes læring og særlige kompetenceudvikling ved at skabe et rum, hvor eleverne sammen med sprogligt ligestillede kan udvikle deres sundhedssprog og -forståelse både på dansk og deres modersmål. Derudover tænkes valgfaget at ruste eleverne til at indgå som "hverdagsmediatorer" i forhold til tosprogede patienter/borgere og ruste dem til at sige til og fra i situationer, hvor de kan komme i klemme mellem kulturer og forventninger. På valgfaget vil der blive gjort brug af det materiale, som projektet har udviklet til undervisningen.

På baggrund af afslutningsseminaret er der udarbejdet en folder som præsenterer valgfaget. Folderen er tilgængelig sammen med materialesamlingen, film og billeder fra undervisningen, en litteraturliste til inspiration og en evaluering af projektet på <http://www.sosuc.dk/projekter/sundhed-paa-arabisk.aspx>

Projektets selvevaluering

Projektets selvevaluering vurderer, at projektet har været succesfuldt, dels fordi dets kvantitative målsætning er nået, og dels fordi skolen nu råder over et udviklet valgfag, der fremover kan blive en vigtig brik i skolens bestræbelse på at styrke de ikke-dansksprogede elevers kompetencer og dermed styrke deres muligheder for en kvalificeret og målrettet arbejdsmarkedstilknytning.

Projektet "Styrkebaseret læsning med læsestile" (IBC)

Formål

Projektet har haft til formål at uddanne ti undervisere på tværs af tre samarbejdende erhvervsskoler til at kunne anvende innovative og forskningsbaserede læsestilsværktøjer, således at disse ti undervisere kan fungere som konsulenter for de øvrige 65 undervisere på handelsskolens grundforløb og dermed bidrage til at styrke fastholdelsen af læsesvage elever i uddannelserne.

Målsætningen for projektet var, at 95 % af de 75 læsesvage elever, der blev inddraget i projektet, ville gennemføre grundforløbet i 2013.

Resultater

Ifølge rapporten er målet ikke nået i fuldt omfang, idet det endelige resultat er blevet at 88 % af de involverede læsesvage elever er blevet fastholdt i uddannelse. Sammenholder man dette med den øvrige elevgruppes gennemsnitlige frafald på 86,5 %, vurderes det dog, at man har nået et acceptabelt resultat hvad fastholdelse angår.

De øvrige målsætninger vedr. lærernes kompetenceudvikling er indløst. Læsestilsteamet har således udviklet en omfattende indsigt i forskningsbaserede læsestilsmetoder og er nu i stand til at lægge rammer for og gennemføre udviklingsaktiviteter i forhold til at styrke elevers læsefærdigheder.

Endelig er der i projektets regi udviklet seks videofilm med en tilhørende manual, der illustrerer forskellige sider af læsestilsproblematikken og som kan anvendes i det fortsatte arbejde med at implementere projektets resultater.

Udfordringer undervejs

Projektet har fulgt den udstukne projektplan, men har undervejs været udfordret af en udskiftning af den eksterne konsulent, der skulle understøtte arbejdet med at planlægge og gennemføre produktionen af de seks videofilm, der var et af projektets centrale produktemål.

Forankring og formidling

Projektet har udviklet planer for hvordan de udviklede resultater skal forankres i de tre deltagende skolers praksis. Alle eud-undervisere har således en handlingsplan for hvor-

dan de pædagogiske læsestilsværktøjer skal implementeres i undervisningen. Denne plan indgår i den enkelte medarbejders MUS-samtale, hvilket bidrager til at forankre projektets resultater på kort og på lang sigt.

Projektets materialer er formidlet på: <http://www.emu.dk/modul/styrkebaseret-1%C3%A6sning>

Der er afholdt en konference for læsevejledere, øvrige vejledere, faglærere, ledere mv.

Projektets selvevaluering

På trods af at projektet ikke har nået sit kvantitative mål om fastholdelse, vurderer projektet selv at have indløst sit overordnede mål: at udvikle et læsestilsværktøj af god kvalitet og en kompetenceudviklingsstrategi, der på længere sigt må formodes at kunne bidrage til at de deltagende skoler styrker deres fastholdelsesindsats.

Projektet "Digital arbejdsmappe" (Learnmark)

Formål

Projektet har haft til formål at udvikle et elektronisk værktøj, som kan bidrage til at skabe en højere grad af sammenhæng mellem teoretisk viden (skolen) og praktisk arbejde (praktik/arbejdsplads) – og dermed bidrage til at øge den synlige og praktiske kobling mellem de to læringsrum og dermed påvirke fastholdelsen på erhvervsuddannelserne positivt.

Projektet har involveret 60 elever.

Resultater

Efter bevilling besluttede projektet i dets første fase, at værktøjet skulle have form af en app, men måtte pga. økonomiske forhold opgøre dette. Projektet har i stedet udviklet en arbejdsmappe på grundlag af Adobe PDF, der er mindre omkostningstung.

Udfordringer undervejs

Uventet store omkostninger til udvikling af en app medførte en del frustrationer i udviklingsgruppen og tvang samtidig til nytænkning. Denne udfordring må – med skiftet fra app-fremstilling til anvendelse af Adobe PDF – således siges at være overkommet.

Det visuelle omkring arbejdsmappens udseende i Adobe-formatet har været en udfordring i forhold til udviklingsgruppens ønsker om billedvisning på mapperne som det ikke har været muligt at løse i projektet. Det har ikke, som gruppen ønskede, været muligt at anvende billeder i stedet for tekst på mapperne i det yderste lag på arbejdsmappen. Dette har ingen betydning for funktionaliteten. Brugernes oplevelse kunne muligvis forbedres, hvis teksten her kunne ændres til et – for mappen – signifikant billede eller illustration. Underviserne arbejder videre med denne udfordring efter projektets afslutning.

Den digitale arbejdsmappe er ikke afprøvet i virksomheder – som først planlagt – da materialet med fordel stadig kan forfines og udvikles før det præsenteres for virksomhederne. Virksomhederne inddrages i den videre udvikling og tilpasning efter projektets afslutning i det omfang og i den takt, underviserne skønner det giver mening for både virksomhed og produkt.

Forankring og formidling

Arbejdsmappen forankres som fast arbejdsredskab, såvel i den afdeling hvor den er udviklet, Struktør & Brolæggerafdelingen, som på skolens øvrige afdelinger efterhånden som der udvikles pædagogiske erfaringer med at bruge materialet.

Materialet "Den digitale arbejdsmappe" er undervejs i hele projektperioden fremvist og delt med andre skoler i alle netværk, på møder i udvalg og til konferencer (generelle undervisernetværk og faglige) som underviserne fra udviklingsgruppen har deltaget i.

Projektets resultater findes her: http://fou.emu.dk/offentlig_show_projekt.do?id=204729

Projektets selvevaluering

Eleverne rapporterer, at det giver god mening at anvende værktøjet i arbejdssituationer i praktikvirksomhederne. De kan se fordelene i at have enkel adgang til alt relevant undervisningsmateriale og har således anvendt værktøjet, som tænkt, til at koble teori og praksis nærmere. På denne måde er projektet succesfuldt.

Projektet har imidlertid ved selvevaluering kunnet konstatere, at den svage elevgruppe stadig har svært ved at anvende materialet og må konstatere at projektet derfor ikke har formået at løfte den opgave, det havde som målsætning.

Projektet "Faget som drivkraft" (Kold College)

Formål

Projektets formål har været at udvikle en model for bedre fastholdelse i grundforløbet via en kombination af flere indsatser: screening af elever, stærkere fagligt fokus i undervisningen, en forbedret vejledningsindsats og en pædagogisk strategi med vægt på anerkendelse.

Projektets målsætning var, at min. 80 % af de 18 elever i forsøgsklassen skulle fastholdes i grundforløbet.

Resultater

Der blev udmeldt to elever pga. fortrudt uddannelsesvalg og en blev udmeldt pga. fravær, hvorved 15 elever gennemførte. Af de 15 elever er 10 elever kommet i lære indenfor branchen; en elev er i skolepraktik, en er startet i militæret. Tre elever er startet ny uddannelse (hhv. tømrer, murer og HF).

Frafaldet er 17 %.

Dermed har projektet nået sit mål om at min. 80 % af eleverne i forsøgsklassen skulle fastholdes i grundforløbet.

Projektet har på det kvalitative plan udviklet en ny screenings-/vejledningsmetode og har succesfuldt arbejdet med at anvende fokuseret faglighed (via helhedsorientering og flydende skemaplanlægning) og anerkendelse som bærende undervisningsprincipper.

Udfordringer undervejs

Eneste afvigelse i projektforsøget har været, at man ikke som skitseret i projektansøgningen har anvendt de lokale skoler som praktiksteder, men i stedet har samarbejdet med private virksomheder. Dette vurderes ikke at have haft negativ indflydelse på projekts resultatet.

Det er meget svært at få et flydende skema igennem længere tid. Der blev prøvet en 100 % gennemførelse i tre uger. Efterfølgende har skolen i skemaplanlægningen bestræbt sig på få lærerskift og så lange hele dage som muligt.

Det har været en udfordring at der kom nye undervisere ind i projektet i kortere tid, f.eks. ved sygdom eller korte fag. Det har været svært at få alle til at møde eleven med den baggrundsviden om positiv psykologi og brug af vækstmodellen, der var lagt op til.

Der har dog været undervisere, som har været gennemgående igennem hele forløbet, men det har til tider været svært at få andre til at "comitte" sig til grundideen for projekt- klassen. Hvis man vil arbejde på denne – meget givende metode – i fremtiden, er det vigtigt at undviserne f.eks. arbejder i helt faste teams og at alle er bekendt med metoderne – og vil bruge dem! Det er ikke realistisk at en underviser, som kun skal have klassen i en kort periode, vil sætte sig ind i en ny og anden pædagogisk metode.

Det kræver en stor forberedelsestid undviserne imellem – og det skal der gives plads til. Der skal ikke være skemaændringer af større karakter, ligesom der ikke skal være udskiftning i lærergruppen. Med den nye erhvervsskolereform og med de nye arbejdstidsregler for erhvervsskolelæreren, så er mange af de faktorer opfyldt.

Forankring og formidling

Screeningstrategien skal iværksættes som drift og varetages af de eksisterende koordinerende vejledere ved hver opstart.

Vejledningsmetoden skal indarbejdes som drift og varetages primært af vejlederne og af kontaktlærerne. De eksisterende opstartssamtaler skal revideres, og elementer fra vejledningsstrategien skal indarbejdes.

Hele vejledningsstrategien er desuden en del af skolens "Handleplan for øget gennemførelse".

Skolen og de pædagogiske ledere arbejder på at få "slip dig løs"-tankegangen i den faglige fokusering og den mere markante branche- /fag-synlighed til at leve i f.eks. skolens pædagogisk-didaktiske grundlag.

I forbindelse med den nye eud-reform, overvejes det om det øgede timetal evt. delvis kan bruges til en højere grad af branchekendskab ved at branchens folk inviteres ind på skolen i forskellige sammenhænge.

Ved en af skolens to afdelinger er lærerne begyndt at bære (fag)uniform ved opstarts-samtaler.

Ved den anden af skolens afdelinger arbejdes der på, at alle lærere skal bære arbejdstøj - både faglærere og almenlærere.

Projektets resultater findes her: http://fou.emu.dk/offentlig_show_projekt.do?id=204684

Projektets selvevaluering

Projektets selvevaluering er, at projektet har nået sine målsætninger både kvantitativt og kvalitativt og dermed forventes at kunne bidrage konstruktivt til at afdelingen fremover kan gennemføre grundforløb med tilsvarende lav grad af frafald som i projektføreløbet.

Projektet "Sammenhængende trin-1-uddannelse" (Tietgen)

Formål

Formålet med projektet har været at nytænke samarbejdet mellem skole og virksomheder, således at udsatte elever kan tilbydes et forløb, der er praksisnært og udviklet i et tæt samspil mellem virksomheder (her: FAKTA) og erhvervsskole og som dermed forventes at have en mere motiverende effekt på eleverne end den traditionelle uddannelsesmodel for trin-1.

Udover udviklingen af en samarbejdsmodel med tilhørende undervisningsmaterialer havde projektet en række kvantitative målsætninger:

- 15 elever skulle tilmeldes projektet og gennemføre.
- Oprettelse af mindst 8-10 uddannelsesaftaler.
- 6-8 elever skulle gennemføre hovedforløbet.

Resultater

Med hensyn til projektets kvantitative målsætninger, viser projektets evaluering at:

- 14 elever har gennemført – en overgået til egu.
- Fire elever har tegnet uddannelsesaftale.
- Tre elever har gennemført hovedforløbet.

De kvantitative målsætninger er således ikke indløst i fuldt omfang – især er det ønskede antal uddannelsesaftaler ikke etableret, hvilket tilskrives det forhold at elevernes faglige og personlige kompetenceniveau har været for lavt set i relation til ambitionen om at indgå uddannelsesaftaler.

De kvalitative målsætninger er indløst. Projektet har udviklet en samarbejdsmodel med et tilhørende undervisningsmateriale samt et dialogredskab som bruges mellem butikshefer, mentorer, undervisere og elever.

Udfordringer undervejs

Projektets centrale udfordring har været at kunne indgå det ønskede antal uddannelsesaftaler med FAKTA-kæden. Dette mål er undervejs i projektet blevet vanskeliggjort af at de elever, der blev tilmeldt til projektet, viste sig at have meget betydelige sociale og personlige udfordringer i bagagen, der gjorde at arbejdsgiveren ikke kunne indgå det ønskede antal aftaler.

Forankring og formidling

Projektet har betydet, at der fremover tages en række erfaringsbaserede tiltag, der kan styrke indsatsen for udsatte elever:

- Virksomheder (FAKTA) involveres tidligere og stærkere på grundforløb.
- Projektets erfaringer bruges i udvikling af den kombinerede ungdomsuddannelse i samarbejde med en række andre erhvervsuddannelser.
- Samarbejdsmodellen implementeres på hovedforløb.

Projektet har formidlet sine resultater i pressemeddelelser samt avisartikler og der afholdes informationsmøder for skoler i lokalområdet.

Projektets resultater findes her: https://fou.emu.dk/offentlig_show_projekt.do?id=204688

Projektets selvevaluering

Projektets selvevaluering er, at projektet i høj grad har opnået sine kvalitative målsætninger, men at især visiteringen af meget svage elevgrupper til projektet har forhindret succes på det kvantitative plan i form af det ønskede antal indgåede uddannelsesaftaler.

Projektet "Praksisnær undervisning" (SOSU Syd)

Formål

Formålet med projektet har været at udvikle en undervisningsform og tilhørende materialer, der kan medvirke til at flere frafaldstruede elever kan fastholdes i deres grundforløb. Projektet har i samarbejde med en række omkringliggende kommuner udviklet en ny praksis, hvor praktikken forberedes, introduceres og bearbejdes mere indgående i løbet af grundforløbet.

Gennem et tættere samarbejde med praktikværter, hvor disse fra skolens side er blevet forsynet med materialer om de frafaldstruede unges særlige forhold, og gennem særlige undervisningsmaterialer i skoleundervisningen, er der udviklet en ny praksis omkring håndteringen af de udsatte unge i vekseldannelsens kontekst.

Projektet havde som kvantitativ målsætning, at 80 % af de frafaldstruede unge skulle fastholdes i grundforløbet.

Resultater

I projektperioden (2013-14) har i alt 26 unge været involveret i denne nye praksis. Frafaldet blandt denne gruppe har været 7 %. Frafaldet på de ordinære grundforløb ligger typisk på 20-30 %. Projektet har således indløst sin kvantitative målsætning.

På det kvalitative plan har projektet udviklet en ny undervisningsform, der er mere praksisnær, og en række undervisningsmaterialer, der understøtter de pædagogiske intentioner.

Udfordringer undervejs

En af projektets centrale udfordringer har været at få etableret det samarbejde med kommunernes praktikvejledere, der var tiltænkt en central rolle i projektet. Et planlagt løbende samarbejde mellem skolen og praktikvejlederne blev undervejs erstattet af fælles seminar for vejlederne, hvor projektets intentioner om en stærkere kobling mellem skole og praktik blev drøftet.

Forankring og formidling

Den udviklede model for fastholdelse af udsatte elever, der har vist sin bæredygtighed, vil blive kommunikeret ud til alle skolens undervisere og anvendt som grundlag for fremtidig praksis på grundforløbet, ligesom skolen har taget initiativ til et AMU-kursus, der skal sætte praktikvejledere bedre i stand til at møde målgruppen.

Herudover formidles projektresultaterne på interne og eksterne arrangementer. Projektets resultater kan findes her:

http://fou.emu.dk/offentlig_show_projekt.do?id=205142

Projektets selvevaluering

Projektets egen evaluering betoner, at projektet har været succesfuldt, fordi det har nået såvel sine kvantitative som kvalitative målsætninger. Forventningen er derfor at projektets resultater fremover kan bidrage konstruktivt til at nedbringe frafaldet på skolens grundforløb.

Projektet "Hvad så, kammerat, kommer du i morgen?" (Mercantec)

Formål

Projektet, der udgør en sammensmeltning af to ansøgte projekter, har haft til formål dels at udvikle redskaber der kan anvendes som grundlag for fastholdelsesarbejdet (bl.a. indikatorer på frafald), dels at afprøve en relationspædagogisk inspireret camp-træning af frafaldstruede elever som en vej til at fastholde flere elever i erhvervsuddannelse via øget selvindsigt og styrkede "lifeskills".

Projektets ambition var at 75 unge skulle involveres i projektet og at 90 % af disse skulle fastholdes i uddannelse. Herudover var det målsætningen, at 55 % af projektdeltagerne skulle påbegynde hovedforløbet.

Resultater

Dette mål er nået, idet rapporten viser, at i alt 264 unge har været i projektets fokus.

Mht. gennemførelse af grundforløbet var projektets målsætning at 90 % af eleverne skulle gennemføre grundforløbet.

Det understreges dog, at det forhold, at 51,7 % af den meget sårbare elevgruppe har gennemført grundforløbet, må ses som udtryk for at projektet trods alt har været succesfuldt.

Mht. camp-aktiviteterne er frafaldet fra Camp 1 52 %, mens frafaldet fra Camp 2 (hvor eleverne stadig er i gang) er 13 %. Målet om, at 90 % af camp-eleverne skulle fastholdes, er således ikke nået.

Mht. målsætningen om at 55 % af projektdeltagerne skulle påbegynde hovedforløbet, blev dette ikke opnået, idet ca. 33 % af de elever, der har indgået i projektet, har påbegyndt et hovedforløb, hvilket skolen ligeledes vurderer som et godt resultat for målgruppen.

Mht. projektets kvalitative sider er de ønskede redskaber blevet udviklet, anvendt og implementeret bredt på skolen. Det drejer sig om et "early-warning-termometer" der synliggør hvornår elever betragtes som frafaldstruede og hvordan der kan sættes ind samt et "indikator-papir", der identificerer bagvedliggende årsager til potentielt frafald. Begge redskaber er indarbejdet på skolen og fungerer som gode guidelines i det daglige arbejde.

Hertil kommer en skabelon for, hvordan man kan arbejde med målsætninger hos udsatte elever, samt en omfattende relationsguide, der kan understøtte læreres arbejde med at skabe og vedligeholde relationer til og blandt elever.

Udfordringer undervejs

De gennemførte camp-aktiviteter (med bistand fra In-team) har været udfordrende, men også lærerige. Udfordrende, fordi en del elever valgte at udeblive fra campen, og lærerige fordi skolens egne undervisere via eksterne konsulenter har fået indsigt i en metode, der har potentiale for fastholdelse.

Der har været gennemført to camps. Den første blev gennemført med udsatte elever udvalgt på tværs af afdelinger, hvilket viste, at eleverne havde godt udbytte af det relationsarbejde de mødte i campen, men at de – tilbage på skolen – faldt tilbage i ugunstige adfærdsmønstre. Camp nr. 2 blev derfor sammensat med elever fra samme klasse (Hotel & Restaurant) – en klasse hvor alle elever var frafaldstruede. Antagelsen var således at eleverne ville have nemmere ved at fastholde det indlærte, hvis de kunne vende tilbage til et holdfællesskab på skolen. Det viste sig imidlertid, at flere elever reelt ikke ønskede den uddannelse de havde tilmeldt sig.

Forankring og formidling

Alle udviklede materialer anvendes i det daglige arbejde på skolen. Termometeret og indikator-papiret anvendes af elevcoaches i arbejdet med frafaldstruede elever.

Ved alle kontaktlærersamtaler benyttes den udviklede målsætningsmodel. Modellen omfatter personlige og sociale forhold, så det sikres at eleven – understøttet af kontaktlæreren – har fokus på at skabe gode sociale relationer.

Skolen har i forlængelse heraf – og i regi af Ny Nordisk Skole – ligeledes haft fokus på at sikre at underviserne tager ansvar for elevernes relationer.

Alle afdelinger har etableret en plan for introforløb, hvor relations-elementer indgår og alle har guiden med camp-værktøjerne til rådighed.

Formidlingen internt har været effektiv, idet alle afdelinger på skolen har kendskab til de materialer/vejledninger, der er udviklet i regi af projektet.

Eksternt er projektet formidlet på http://fou.emu.dk/offentlig_show_projekt.do?id=205141 samt i det skolesamarbejde, TSØ, som skolen indgår i.

Projektets selvevaluering

Skolens selvevaluering understreger at projektet har bidraget til det fortsatte arbejde med at kvalitetsudvikle fastholdelsesindsatserne gennem de udviklede materialer/værktøjer. Mht. projektets kvantitative målsætninger vurderes det, at de gennemførte camp- aktiviteter ikke er kommet i mål mht. fastholdelsesmålsætningen, men at en del af de elever der på baggrund af camp-deltagelse har fravalgt den pågældende uddannelse, må antages at have gjort dette på et informeret grundlag og derfor på denne måde har haft et vigtigt læringsudbytte af deltagelsen.

Projektet "Talforståelse som løftestang for fastholdelse" (Aarhus Købmandsskole)

Formål

Formålet med projektet har været at udvikle indsatsen for de elever, der har vanskeligt ved at tilegne sig matematiske færdigheder i HG. Projektets mål har været:

- At identificere målgruppen så tidligt, at det er muligt at give denne gruppe elever særlige tilbud, der kan øge deres matematikforståelse.
- At udvikle og afprøve undervisningstilbud, der kan forbedre elevernes matematiske kundskaber i en sådan grad, at de kan følge undervisning i alle uddannelsens fag.
- At udvikle differentierede undervisningsformer og -materialer, der udfordrer eleverne på deres stærke sider og modsvarer deres viden i forhold til merkantile områder der kræver talforståelse.

Projektet har med dette som udgangspunkt udviklet testsystemer vedr. talforståelse, som elever på HG har gennemgået med henblik på identifikation af om de er i målgruppen for en særlig tilrettelagt matematikundervisning, der bygger på principper fra kooperativ læring og spiralisk læring. Eleverne er herudover testet på læringsstile og læringspræferencer, for med dette som grundlag at kunne tilrettelægge en så optimal undervisning i hverdagsmatematik som muligt.

Resultater

Under projektets forløb er der blevet arbejdet med at skabe bedre læringsmæssige rammer for den gruppe af HG-elever, som møder til uddannelsen med en lille, usikker og/eller sporadisk viden om matematik. Der er udviklet visiteringstest, som ret præcist

afdækker elevernes viden om matematiske kerneområder. 40 elever har deltaget i projektet fordelt på to klasser.

Projektet har derudover udviklet kurset "Matematik for livet", hvis mål, indhold og lektionsplaner tager sigte på at tilføre elever, der præsterer svagere end trinmålene efter 8.klasse, basisfærdigheder i matematik og træne dem i faglig læsning. Samtidig er der udviklet ideer til, hvordan underviserne kan arbejde med observationsskemaer med sigte på at vurdere elevernes motivation for og udbytte af undervisningen.

Fastholdelsesprocenten for kurset er 54 %, hvilket vurderes som værende udtryk for en øget fastholdelsesgrad sammenlignet med anden undervisning af målgruppen. Der er ikke en direkte sammenlignelig kontrolgruppe til rådighed.

Udfordringer undervejs

Der er undervejs i projektet arbejdet med at afdække elevernes talforståelse og på basis heraf identificere, hvilke elever der kan hjælpes i klassen, hvilke elever der har behov for yderligere afdækning og hvilke elever, der skal tilbydes kurset "Matematik for livet".

Forankring og formidling

Det udviklede testsystem vil blive forankret som fast procedure for optag af samtlige elever til HG på skolen. Alle elever testes før uddannelsesstart. Studievejlederne, klasselærere-teamledere samt lærere der ønsker det, kan få alle testresultater eller fortolkninger af disse. Ligeledes vil kurset "Matematik for livet" være et integreret tilbud til elever, der er udfordret på deres matematikfærdigheder.

Der er udarbejdet flere forskellige vejledninger, som er offentliggjort på intranettet, og der kan altid rekvireres pædagogiske konsulenter eller vejledere til at støtte tiltag i forhold til eleverne.

Projektets resultater findes her: https://fou.emu.dk/offentlig_show_projekt.do?id=224179

Projektets selvevaluering

De udviklede testsystemer, undervisningsplaner og -materialer må forventes i væsentlig grad at kunne bidrage til at løfte projektets målsætning: at flere elever med matematikvanskeligheder får bedre muligheder for at gennemføre HG.

Unge på tværs – målsætninger, resultater og udfordringer

Rammeprojektet *Unge på tværs* er gennemført som et selvstændigt projekt under satspuljeindsatsen vedr. Bedre overgang til og fastholdelse i erhvervsuddannelse.

Unge på tværs er gennemført i perioden september 2013 til december 2014 i regi af UU DANMARK. UU DANMARK har varetaget al projektadministration, understøttet projekternes samlede fremdrift mod fælles mål og sammenfattet de faglige resultater på tværs af projekterne, samt løbende formidlet de faglige resultater.

Formål

Formålet med *Unge på tværs* har været at bidrage til at udvikle og implementere metoder for at styrke unges overgang til en erhvervsuddannelse – uanset om de unge kommer direkte fra grundskolen eller fra andre stationer i deres liv. 11 projekter har bidraget med hver deres vinkel på at løse en del af det samlede projekt. Otte af de 11 projekter er fagligt centreret omkring UU, mens de resterende tre projekter tager afsæt i en erhvervsskole, hhv. en produktionsskole, hhv. et samspil erhvervsskole/UU/ungdomsskoler.

Resultater

Unge på tværs har bidraget til indsatsens overordnede formål ved at have skabt og implementeret operationelle metoder for at styrke unges overgange til en erhvervsuddannelse. De nye metoder består af:

- Adskillige nye enkelte værktøjer, såvel som hensigtsmæssige metodekombinationer, begge dele ift. målgruppen udsatte unge.
- En lang række læringsforløb for unge, alle i en eller anden grad med karrierelæringsmål i fokus. De fleste forløb i form af gruppevejledning, suppleret med individuel vejledning og praktik. Desuden nye forløbstyper rettet mod klasselærere, forældre og virksomheder.
- Analyser af unges egne oplevelser, forskellige professionsgruppers oplevelser af de unge, samt nye screeningsmetoder.
- Arbejdsmodeller og organisationsbeskrivelser for et tværfagligt samspil mellem forskellige professionsgrupper.
- Forældresamarbejde i forskellige former omkring vejledning og udvikling af nye materialer til formålet.
- Virksomhedsinddragelse i form af både ungepraktik og bidrag til vejledningsarrangementer og undersøgelser.

De nye metoder er gjort tilgængelige i form af generiske produkter, der kan anvendes på hele UU-sektoren, i samspil med grundskoleområdet såvel som med jobcentre, eud og andre aktører fra berøringsfladen omkring udsatte unge. Til dette formål har UU DANMARK oprettet platformen BROEN på <http://ungepaatvaers.dk/>.

BROEN samler en række materialer, artikler, modeller, programmer, invitationer og guidelines m.v. til inspiration i arbejdet med unges uddannelsesvalg, afklaring, parathed og motivation. Materialerne er velafprøvede i løbet af indsatsen og redigeret af forskerteamet fra *Unge på tværs*. Den frit tilgængelige ressourcebank drives videre af UU

DANMARK med sigte på fortsat at udvide antal materialer og generalisere de værdifulde opsamlings også fra udviklingsprojekter med UU som hovedaktør.

Projektledelsen havde valgt at skabe fokus og målrette de 11 projekters forventede slutprodukter ved at inddеле projekterne i fire temagrupper. De fire temaer relaterer til nogle af de centrale arbejdsområder for at optimere unges overgange til en erhvervsuddannelse:

- **UEA** – et timeløst fag i folkeskolen: Uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorienteringen i de ældste klasser, nu ændret til Uddannelse & Job. I *Unge på tværs* arbejder tre projekter med bl.a. store kommunedækkende events i samarbejde mellem folkeskoler og virksomheder, med kvalificering af folkeskolelærere og forældresamarbejde, samt med nye erhvervsrettede valgfag i 8. og 9. klasse. Læs mere: <http://ungepaatvaers.dk/uea/>
- **Brobygning** – har som formål at give de unge en konkret fornemmelse for den ungdomsuddannelse, som de muligvis vil søge ind på. Skolerne forsøger at give indtryk af deres undervisning, læringsmiljø, videreuddannelsesmuligheder og krav til eleverne. Brobygningen bidrager således til afklarethed omkring uddannelsesvalget. I *Unge på tværs* har tre projekter udviklet og afprøvet bl.a. en summer-camp med faglige aktiviteter på en teknisk skole, et screeningsværktøj for uddannelsesparathed, nye samarbejdsformer omkring frivillig brobygning for 15+ unge, samt systematisk inddragelse af ungdomsskoler, mentorer fra jobcenter og virksomheder. Læs mere: <http://ungepaatvaers.dk/brobygning/>.
- **Nye vejledningsmetoder** – På et UU-center eller i en uddannelsesinstitution kan der praktiseres en lang række metodevariationer, både hvad angår individuel vejledning og gruppevejledning. Ofte er metodevalg afhængig af de professionelle personlige præferencer og kompetencer. Samtidigt skal vejlederne tage højde for de krav der kommer fra omverdenen, og i denne sammenhæng erhvervslivets behov som en markant kraft. I *Unge på tværs* har tre projekter belyst, samlet og spredt vejledningsmetoder, der understøtter udsatte unge i deres vej til en erhvervsuddannelse med eksplicit perspektiv på at gennemføre uddannelsen. Læs mere: <http://ungepaatvaers.dk/metoder/>
- **Parathed hos aftagere i eud** – Som 'aftager' af unge skal erhvervsskoler og praktiksteder være indstillet på de nye elever og deres behov, kompetencer og forventninger. En modtagelse med en god introduktion, realistiske krav og konstruktiv forventningsafklaring formindsker risiko for frafald. I *Unge på tværs* har to projekters UU-centre taget initiativ til at bringe de unge tættere på en realistisk forståelse af uddannelsernes krav, henholdsvis at få erhvervsskolerne og virksomhederne til at blive klar over de unges potentialer og udfordringer. Læs mere: <http://ungepaatvaers.dk/aftagere/>.

Unge på tværs har resulteret i over 50 generiske slutprodukter. Produkterne består af analyser, nye vejledningsmetoder og kombinationer af samme, modeller for tværfagligt samarbejde, diverse typer forløb for unge, professionelle og forældre, samt værktøjer til brug i forløbene.

Følgende sammenfatter produkterne i en kort oversigt:

- **Analyserne** blev foretaget i fire forskellige projekter og omhandlede interview med unge ved overgang til eud, brugerundersøgelser ved UEA, erhvervsskoleaktørers op-

levelse af udsatte unge, hhv. virksomheders holdninger til unge i praktik. Et femte projekt udviklede et screeningsværktøj til måling af unges uddannelsesparathed og samlede resultater ved forskellige målinger.

- **Nye forløb** blev igangsat. Projekterne genererede sammenlagt 25 nye forløb, fordelt på UEA/UJ-forløb for 5.-9. klasser, nye typer brobygning og introkurser for unge med uddannelsespålæg. Man afprøvede de nye former inden for de mere konventionelle rammer på klassebasis: Situeret vejledning i klasserne med nye vejledningsværktøjer, hhv. dele af eller hele valgfag for målgruppen og med eud-fokus. Men også helt nye UEA-former så dagens lys, såsom den opsigtsvækkende event HOP-in med flere hundrede elever og et omfattende virksomhedssamarbejde i Horsens/Hedensted. Målgruppeorienteret brobygning foregik dels mere klassisk forankret på erhvervsskoler og/eller med mentorstøtte i virksomheder, dels under helt nye forhold, såsom summercampen i Audebo. Klasselærerne og andre professionelle fik også nye tilbud, f.eks. webinarer om UEA, oplysning på specialskoler om de nye eud-adgangskrav, hhv. temadage om udsatte unge. Også unge efter 9. kl. uden uddannelsesvalg blev givet særlige tilbud til afprøvning af eud og samtidig med en tryk ramme om personlig udvikling. Heri indgår eud-rettede vejledningsforløb integreret i produktionsskoleophold. Flere af forløbene har genereret yderligere udvikling og ført til et "UEA-katalog" (UU Horsens Hedensted), hhv. et "valgfagskatalog" (Viden Djurs).
I forløbssamlingen indgår også oplæg til rammer for UEA/UJ, gode råd til vejledning af tosprogede i udskolingen, et hæfte med anbefalinger til bedre overgange fra produktionskoler til eud og diverse skabeloner til konstruktion af nye forløb.
- **Forældresamarbejde** fandt praktisk sted i fem projekter, heriblandt som inddragelse i UEA-udvikling og bidrag til en forældreguide. Forældre var også aktivt involveret i afprøvning af et nyt screeningsværktøj for uddannelsesparathed, i webinarer om vejledning af deres børn, i besøg hos den unge på summercampens brobygning, såvel som i den nye metode "social pejling".
- **Virksomhedspraktik** og samarbejde med virksomheder var del af tre projekter. Samstemmende tilkendegav projekterne, at virksomhederne var meget villige til at tage imod unge – velvidende om de fleste unges tunge baggrund. Det blev fremhævet, at bureaukratiet, såsom formaliseringer og godtgørelsesprocedurer omkring korterevarende praktikker, udgjorde en betydelig forhindring, men kunne dog ikke afholde virksomhederne fra at deltage. Flere af projekterne måtte erkende, at deres egne organisationer ikke var forberedt optimalt til samarbejdet. Projektreporterne videregiver anbefalinger til fremtidig videreudvikling.
- **Eksplicite modeller for tværorganisatorisk samarbejde** blev udarbejdet af fem projekter. Heri indgår en model for formaliserede funktioner hos samarbejdspartnerne i Aarhus Kommune, operationelle modeller til samkonstruktion af vejledningsforløb (Viden Djurs, UU Horsens Hedensted, UU Center Syd) og en model til analyse af kontekst for UU-vejledning i uddannelsesinstitutioner (UU Vejle).
- Nye vejledningsmetoder blev udviklet og afprøvet i stort set alle projekter, først og fremmest indlejret i gruppevejledning eller ledsagende til gruppevejledning. Metoderne har enten karakter af enkeltstående metoder såsom "Lego i vejledning", "social pejling" eller "faktakort". Andre gengiver metodekombinationer, specifikt kombineret til målgruppen, såsom en "vejledningsslange" eller nye intensive vejledningsforløb med virksomhedspraktik (fx UU Vestsjælland og UU Nordvestsjælland).

Følgende pointer er samlet på tværs af projektrapporterne og underbygget af observationer og faglige diskussioner undervejs i forløbet. Diskussionerne fandt sted dels på de tre udviklingsseminarer, dels i projektledelsesgruppen. Pointerne skal ikke ses som fyldestgørende, men afspejler problemstillinger og tematikker, der igen og igen tonede frem i løbet af indsatsen:

- Der berettes om velfungerende gruppevejledning med et stort udviklingspotentiale og øget ekspertise hos de professionelle angående denne form.
- Stort set alle projekter har bidraget med refleksioner og anbefalinger på baggrund af tværprofessionelt/tværorganisatorisk samarbejde.
- Der er udviklet løsninger på "flerdidaktiske udfordringer", dvs. forløb hvor flere forskellige vejlederkategorier og -institutioner skal arbejde sammen for at skabe læringsforløb for unge.
- Der er arbejdet med koncepter for specialvejledning samt mere inkluderende modeller, hvor udsatte unge vejledes sammen med ressourcestærke unge.

Udfordringer undervejs

Som en relativ ung profession har UU sideløbende med egen identitetsudvikling været genstand for flere gennemgribende reformer og dermed været naturligt optaget af forandringsprocesser. Der spillede også aktuelle ydre faktorer ind, som i starten af indsatsen var uforudsigelige. Således ventede UU-centrene eud-reformen og dermed en vejledingsreform. Da reformen blev en realitet i februar 2014, blev denne genstand for videre drøftelser og i efteråret 2014 anledning til at omlægge UU-driften til de nye mål og konditioner, inkl. omlægning af personaleressourcer. Også de tætte samarbejdspartnere, folkeskolerne og eud, var stærkt berørte. Ret afgørende betød de nye overenskomster på folkeskoleområdet, at grundskolernes overskud til at engagere sig i udviklingsprojekter blev begrænset.

Projekterne reagerede smidigt på kraftige eksterne påvirkninger i løbet af indsatsen. Aktørerne indstillede sig konstruktivt på de nye arbejds-konditioner efter eud-reformen (feb. 2014). Projekterne fortsatte deres arbejde med stor seriøsitet og fokus og udviklede metoder, der i høj grad kan anvendes under de nye forhold.

Unge på tværs har haft stort fokus på kommunikation, både i betydningen ren informationsformidling til målgrupperne, og som interaktiv viden- og erfaringsdeling blandt de involverede, med henblik på at opnå spin-off-effekter. Denne tilgang er realiseret på baggrund af en detaljeret kommunikationsplan med en forudgående interessentanalyse.

Koordinator gennemførte op til flere personlige besøg hos samtlige projekter. Det samme gjorde i mindre omfang også evaluatoren. Yderligere havde projektkoordinator og UU DANMARK løbende distancekontakt til de lokale projektledere ang. projekternes fremdrift. Fremdriften blev drøftet på kvartalsvise møder med styregruppen, suppleret med løbende skriftlig og mundtlig dialog. Således blev dynamikken i indsatsen sikret, og selektive retningsændringer blev aftalt undervejs med styregruppen.

Der blev foretaget en række justeringer i løbet af projekterne; de fleste af administrativ karakter og uden betydning for de faglige resultater. Enkelte projekter var nødt til at omlægge delmål, når uoverkommelige forhindringer, såsom frafald af samarbejdspartner

el.lign., måtte konstateres. Samtlige væsentlige justeringer blev foretaget i samråd med den overordnede projektledelse og den ministerielle styregruppe. Kun to projekter praktiserede konsekvent agil projektledelse via iterativt arbejde med deres forløb og bevidste justeringer af hvert nyt forløb ud fra evalueringer og læring undervejs.

Forankring og formidling

Produkterne er for langt de flestes vedkommende overgået i varig lokal drift og integreret i organisationernes årsplaner. For de resterende produkters vedkommende er barriererne identificeret, og dialoger omkring løsninger er påbegyndt.

Projekternes slutrapporter gengiver en tæt på eksemplarisk organisatorisk forankring.

Rapporterne leverer nøje beskrivelser af, hvordan produkterne vil indgå i fremtidig daglig drift, med tidsfæstede aktiviteter, specificering af samarbejdspartnere og ansvarlige, under driftsøkonomi og gældende lovgivning.

I den sidste fase indsamlede et forskerteam fra Aarhus Universitet/DPU projekternes produkter med henblik på at redigere produkterne til publicering i BROEN – en frit tilgængelig ressourcebank: <http://ungepaatvaers.dk/broen/>.

BROEN samler en række materialer, artikler, modeller, programmer, invitationer og guidelines m.v. til inspiration i arbejdet med unges uddannelsesvalg, afklaring, parathed og motivation. BROENs indhold er afprøvet i *Unge på tværs*-projekter over hele landet af UU-centre eller med UU som samarbejdspartner. BROEN afspejler, at vejledning er et samarbejde mellem mange aktører, og den kan derfor også inspirere lærere i folkeskolen.

Med BROEN sætter UU DANMARK fokus på udvikling af meningsfulde og effektive aktiviteter omkring unges uddannelsesvalg, afklaring, parathed og motivation samt samarbejdet herom. BROEN bliver videreudviklet af UU DANMARK, også efter projektafslutningen af *Unge på tværs*; det er UU DANMARKs hensigt at BROEN vil kunne være et fremtidigt dynamisk ressourcekatalog også i forhold til andre projekter med UU som central aktør.

I opstartsfasen bidrog forskerne med flere faglige betragtninger i forhold til projekterne, heriblandt vigtigheden af fokus på sammenhængen mellem mål for den givne indsats, hvad enten det er en vejledningsindsats, eller en anden indsats rettet mod udsatte unge, organiseringsform, aktiviteter og vejledningsteori og -metode.

Projektetsevaluering

Forskereteamet har vurderet, at *Unge på tværs* har bidraget til bevidsthed omkring vejledningsfagligheden i de enkelte projekter og sat fokus på, hvor og hvordan vejledningsfagligheden bidrager, samt hvor og hvordan samarbejde med andre fagligheder er hensigtsmæssig. Denne bevidsthed har resulteret i en bred vifte af innovative slutprodukter..

Unge på tværs har sammenlagt opnået en overbevisende høj kendskabsgrad i vejledningssektoren, hos beslutningstagerne og delvist også hos UUs øvrige samarbejdspartnere.

Tre velbesøgte udvekslingsseminarer, midtvejs- og slutkonferencer med tilsammen 200 deltagere, infobreve og et stort antal besøgende på hjemmesiden www.ungepaatvaers.dk, samt en del lokal kommunikation har sikret stor udbredelse og et stort kendskab til projektet i vejledningssektoren.

Unge på tværs er blevet evalueret eksternt ved Bech Andersen Consulting Aps.

Den eksterne evaluator skønner, at *Unge på tværs* har haft en positiv effekt på vejledningssektoren, især på evnen til at forankre og dele faglige resultater. Også fokus på eud er blevet øget i sektoren. Derimod var det vanskeligt at konstatere en entydig effekt på målgruppen 'udsatte unge'. Dels mangler der måleværktøjer til dette formål, dels kunne effekterne fra de enkelte projekters indsats endnu ikke måles i projektperioden. Ikke desto mindre har de effekter, der har kunnet måles lokalt, vist at ca. 80 % af målgruppen vælger eud efter endt forløb, og at der er en fastholdelsesgrad på 75-85 % generelt for projekterne.

Mange projekter har skabt nye strukturer for deltagernes mulighed for at gøre sig praktiske erfaringer – og reflektere over dem. Her ses en tydelig inspiration fra karrierelæringsteori, samt en opmærksomhed på at udnytte de læringspotentialer, som ligger i aktiviteterne. Fokus er på de unges eller forældrenes forberedelse forud for aktiviteter, samt på vigtigheden af refleksion og efterbehandling af de konkrete erfaringer, som aktiviteterne skaber. Med det afsæt bidrager flere slutprodukter til mulighed for ny læring for de unge, deres forældre og samarbejdspartnere. Dertil kommer, at flere projekter har udviklet nye organiseringer af samarbejdet om aktiviteterne og om de unge. Organiseringer som igen skaber vilkår for samarbejdet i form af beskrivelser, økonomi, modeller mv. Eksempelvis vidner flere projekter om fokus på, hvordan UU og andre indsatser indgår i kommunale uddannelses-, erhvervs- og beskæftigelsespolitikker med henblik på at skabe synergi og sammenhæng i de forskellige strategier og indsatser.

Unge på tværs har således bidraget til at styrke vejledningsfagligheden hos de involverede aktører og har i praksis vist, hvordan vejledningsfagligheden kan spille sammen med andre fagligheder.

Professionshøjskolen Metropol
www.phmetropol.dk